

NEWSLETTER

22

Ιανουάριος – Μάρτιος 2024

Jean Monnet Chair
EU Tax Policy & Administration

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI

Περιεχόμενα

I. Πρόλογος της κατόχου της έδρας καθηγήτριας κυρίας Κατερίνας Σαββαΐδου

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

A. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

A.1 Προτάσεις Οδηγιών και άλλες ενέργειες

A.2 Διαδικασίες παραβάσεων και παραπομπές στο ΔΕΕ

B. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

IV. Δράσεις του ΟΗΕ

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

A. Δημοσίευση φορολογικών νέων (Tax Flash)

B. Παρουσίαση του Προϋπολογισμού Πολιτών για το έτος 2024

Γ. Ομιλίες της κατόχου της έδρας Κατερίνας Σαββαΐδου και της συνεργάτιδος Βασιλικής Αθανασάκη σε επιμορφωτικά συνέδρια και ημερίδες

VI. Αρθρογραφία

A.1. Σχολιασμός ΣτΕ Ολ. 148/2024: Συνταγματικότητα και συμφωνία με την ΕΣΔΑ του τέλους επιτηδεύματος, της Βασιλικής Αθανασάκη, ΔΝ ΕΚΠΑ, Μεταδιδάκτορος Νομικής Σχολής ΑΠΘ, Μέλος ΣΕΠ (ΕΑΠ), Επιστημονικής Συνεργάτη Έδρας Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση (ΑΠΘ), που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών, τ. 3/2024, σελ. 307 (Αναδημοσίευση)

VII. Επισκόπηση αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά

A. Ελληνική αρθρογραφία

B. Ξενόγλωσση αρθρογραφία

I. Πρόλογος της κατόχου της έδρας καθηγήτριας κυρίας Κατερίνας Σαββαΐδου

Αγαπητοί αναγνώστες,

Μεταξύ των σημαντικότερων γεγονότων του πρώτου τριμήνου του 2024 σε επίπεδο ΕΕ περιλαμβάνονται η Συμφωνία της ΕΕ για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML). Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Με τη νέα δέσμη, όλοι οι κανόνες που ισχύουν για τον ιδιωτικό τομέα θα μεταφερθούν σε κανονισμό, ενώ η οδηγία θα αφορά την οργάνωση θεσμικών συστημάτων καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό επίπεδο στα κράτη μέλη. Ο κανονισμός είναι ένα κομμάτι της νομοθεσίας της ΕΕ που ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και δεν απαιτεί περαιτέρω νομοθετική δράση.

Παράλληλα, το Φεβρουάριο του 2024 έλαβε χώρα η ενημέρωση από το Συμβούλιο της ΕΕ του καταλόγου των μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών για φορολογικούς σκοπούς.

Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει τη διαδικασία που ακολουθείται σε περιπτώσεις παραβάσεων της νομοθεσίας της ΕΕ από τα κράτη μέλη σχετικά με την υποχρέωσή τους να εφαρμόσουν τον Πυλώνα 2 στην έννομη τάξη της ΕΕ, που απορρέουν από την Οδηγία για την Ελάχιστη Φορολογία (Οδηγία του Συμβουλίου 2022/2523). Στις 25 Ιανουαρίου 2023 η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητικές επιστολές σε εννέα κράτη μέλη που δεν είχαν ενημερώσει την Επιτροπή ότι έλαβαν εθνικά νομοθετικά μέτρα για την ενσωμάτωση του 2ου πυλώνα του ΟΟΣΑ στο εθνικό δίκαιο, ως θέμα συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ.

I. Πρόλογος της κατόχου της έδρας καθηγήτριας κυρίας Κατερίνας Σαββαΐδου

Το 2024 ξεκίνησε δυναμικά και όσον αφορά τις διεθνείς εξελίξεις σε επίπεδο ΟΟΣΑ και Ηνωμένων Εθνών. Μεταξύ άλλων, έλαβε χώρα η έκδοση ενημερωμένης αξιολόγησης των επιπτώσεων του παγκόσμιου ελάχιστου φόρου από τον ΟΟΣΑ και η ενημέρωση για τις επιβλαβείς φορολογικές πρακτικές, η δημοσίευση Έκθεσης από τον ΟΟΣΑ σχετικά με το Ποσό Β του 1ου Πυλώνα και η επέκταση της συμφωνίας για τη μετάβαση από το Φόρο Ψηφιακών Υπηρεσιών στον Πρώτο Πυλώνα. Παράλληλα, ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε την 6η έκθεση αξιολόγησης από ομοτίμους για την πρόληψη αναζήτησης της πλέον ευνοϊκής νομοθεσίας («Treaty Shopping»). Τέλος, σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών, πραγματοποιήθηκε η 28η Σύνοδος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τη Διεθνή Συνεργασία σε Φορολογικά Θέματα. Αναμένονται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον περισσότερες εξελίξεις στο πεδίο του φορολογικού δικαίου τους επόμενους μήνες.

Καλή ανάγνωση,

Κατερίνα Σαββαΐδου

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

A. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

A.1 Προτάσεις Οδηγιών και άλλες ενέργειες

A.1.1 Δημοσίευση συχνών ερωτήσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την οδηγία της ΕΕ για τον ελάχιστο φόρο

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ένα έγγραφο στα τέλη Δεκεμβρίου που ορίζει μια σειρά από μη δεσμευτικές Συχνές Ερωτήσεις σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας της ΕΕ για τον ελάχιστο φόρο, αντικατοπτρίζοντας τις συζητήσεις που έγιναν με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη σχετικά με τη μεταφορά και την εφαρμογή της οδηγίας. Συγκεκριμένα, οι Συχνές Ερωτήσεις επιβεβαιώνουν ότι θα μπορούσε να γίνει επίκληση του σχολιασμού των κανόνων του μοντέλου του ΟΟΣΑ για θέματα που αφορούν την ερμηνεία και τη συνέπεια στην προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών.

Οι συχνές ερωτήσεις καλύπτουν ζητήματα που αφορούν: τον Κανόνα Συμπερίληψης Εισοδήματος (Income Inclusion Rule - IIR) και τον Κανόνα Υποφορολογηθεισών Πληρωμών (Undertaxed Payments Rule - UTPR), υπολογισμό ειδικής ζημίας ή εισοδήματος, υπολογισμό προσαρμοσμένων φόρων κάλυψης, υπολογισμό του πραγματικού φορολογικού συντελεστή (Effective Tax Rate ή ETR) και συμπληρωματικού φόρου, ειδικούς κανόνες για την εταιρική αναδιάρθρωση και οντότητες εκμετάλλευσης, φορολογική ουδετερότητα και καθεστώτα διανομής, διοικητικές διατάξεις και κανόνες μετάβασης.

A.1.2. Διερεύνηση για τις ξένες επιδοτήσεις βάσει του νέου καθεστώτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε την πρώτη έρευνα σε βάρος ξένης εταιρείας με βάση το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις για χώρες εκτός ΕΕ, τον Κανονισμό για τις Ξένες Επιδοτήσεις που στρεβλώνουν την εσωτερική αγορά (FSR, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2560.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Ο συγκεκριμένος κανονισμός τέθηκε σε ισχύ στις 12 Ιουλίου 2023 με την υποχρέωση κοινοποίησης συγκεκριμένων πεδίων εξειδίκευσης από τις 12 Οκτωβρίου 2023. Σύμφωνα με τον κανονισμό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να διερευνήσει παρεμβάσεις στην ξένη αγορά που παρέχουν κρατικές ενισχύσεις/επιδότησεις που δεν θεωρούνται συμβατές με τους ίδιους όρους ανταγωνισμού της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, μετά από μια δοκιμασία εξισορρόπησης των στόχων πολιτικής της ΕΕ. Η πρώτη υπόθεση αφορά κρατικό κατασκευαστή τρένων από την Κίνα, μετά από κοινοποίηση στην Επιτροπή.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια σύνοψη πολιτικής που παρουσιάζει τα προκαταρκτικά ευρήματα και τις παρατηρήσεις του νέου ρυθμιστικού καθεστώτος κατά τις πρώτες 100 ημέρες από την εφαρμογή του. Το έγγραφο πολιτικής σημειώνει ότι η Επιτροπή τις πρώτες 100 ημέρες αξιολόγησε την πηγή χρηματοδότησης των κοινοποιηθεισών συναλλαγών που περιελάμβαναν εισφορές κεφαλαίου, εισφορές μετοχικού κεφαλαίου και δάνεια που ελήφθησαν από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που αποδίδονται σε χώρες εκτός ΕΕ. Άλλες μορφές ξένης οικονομικής συνεισφοράς που παρατηρεί η Επιτροπή περιλαμβάνουν κρατικές εγγυήσεις, άμεσες επιχορηγήσεις για συγκεκριμένα έργα, καθώς και φορολογικά οφέλη, ιδίως για δαπάνες Έρευνας & Ανάπτυξης και επενδυτικά σχέδια.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, όταν μια ξένη επιδότηση μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση μιας επιχείρησης στην ενιαία αγορά και όταν, με τον τρόπο αυτό, η ξένη επιδότηση επηρεάζει αρνητικά ή δυνητικά τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, θεωρείται ότι προκαλεί στρέβλωση.

Ως εκ τούτου, ορισμένα φορολογικά πλεονεκτήματα, όπως φοροαπαλλαγές ή χορήγηση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων χωρίς επαρκή αμοιβή (κατάλληλο τίμημα), θεωρούνται ξένη οικονομική συνεισφορά. Όσον αφορά τη διευκρίνιση των φορολογικών πλεονεκτημάτων που υπόκεινται σε κοινοποίηση, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι οι απαλλαγές που χορηγούνται από χώρες εκτός ΕΕ από τα συνήθη φορολογικά καθεστώτα (π.χ φόροι που βασίζονται στο εισόδημα, φόροι κεφαλαίου, χαρτόσημο κλπ) θα πρέπει να υπολογίζονται για να καθοριστεί εάν πληρούται το όριο κοινοποίησης (notification threshold).

Ωστόσο, όπως αναφέρεται στον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής, τα ακόλουθα φορολογικά μέτρα δεν χρειάζεται να αναφέρονται στην κοινοποίηση, εκτός εάν εμπίπτουν σε κάποια από τις κατηγορίες ξένων επιδοτήσεων που είναι πιο πιθανό να στρεβλώσουν την εσωτερική αγορά, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2560:

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

1. Αναβολές πληρωμής φόρων, φορολογικές αμνηστίες και φοροαπαλλαγές καθώς και κανόνες κανονικής απόσβεσης και μεταφοράς ζημιών που έχουν γενική εφαρμογή.

2. Εφαρμογή φορολογικών ελαφρύνσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας σύμφωνα με τις διατάξεις διμερών ή πολυμερών συμφωνιών για την αποφυγή διπλής φορολογίας· καθώς και

3. μονομερείς φορολογικές ελαφρύνσεις για την αποφυγή διπλής φορολογίας που εφαρμόζονται βάσει της εθνικής φορολογικής νομοθεσίας στο βαθμό που ακολουθούν την ίδια λογική και τους ίδιους όρους με τις διατάξεις διμερών ή πολυμερών συμφωνιών.

Ο κατάλογος των φορολογικών μέτρων που εξαιρούνται από την κοινοποίηση στην Επιτροπή είναι εξαντλητικός, πράγμα που σημαίνει ότι άλλα ή παρόμοια φορολογικά μέτρα δεν μπορούν να επωφεληθούν από την εξαίρεση. Τα φορολογικά μέτρα που δεν καταγράφονται στη λίστα θα πρέπει να αναφέρονται ανεξάρτητα από το εάν τα κοινοποιούνται μερική θεωρούν ότι είναι γενικής εφαρμογής και να συμβουλευονται τις ομάδες υποθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή/DG COMP.

Η Επιτροπή μπορεί, βάσει αξιολόγησης κατά περίπτωση, να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες για τις συναλλαγές αυτές σε οποιοδήποτε στάδιο της αξιολόγησης. Περαιτέρω εξαιρέσεις από αυτούς τους κανόνες περιλαμβάνουν την παροχή ή την αγορά αγαθών και υπηρεσιών με όρους αγοράς κατά τη συνήθη επιχειρηματική δραστηριότητα, συναλλαγές de minimis κάτω του 1 εκατομμυρίου ευρώ, ορισμένες φορολογικές και κοινωνικές μειώσεις γενικής εφαρμογής και ορισμένες φορολογικές ελαφρύνσεις για την αποφυγή διπλής φορολογίας.

A.1.3. Διαβούλευση της Φορολογικής και Τελωνειακής Ένωσης (TAXUD) για Μηχανισμούς Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών στην Ε.Ε.

Η Φορολογική και Τελωνειακή Ένωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δρομολόγησε ερωτηματολόγιο διαβούλευσης σχετικά με τους μηχανισμούς επίλυσης φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της βάσει του άρθρου 21 της Οδηγίας που απαιτεί την εκπόνηση επανεξέτασης και σύνταξης έκθεσης σχετικά με τη λειτουργία του Μηχανισμού Επίλυσης Φορολογικών (DRM) έως τις 30 Ιουνίου 2024.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Η Διαβούλευση καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη για τη λειτουργία του Μηχανισμού από την εφαρμογή του την 1η Ιουλίου 2019. Επικεντρώνεται σε ζητήματα υλοποίησης του και αναζητά τη συμβολή των εμπειριών των φορολογουμένων σχετικά με το άρθρο 3 του σταδίου συμμόρφωσης με το Μηχανισμό DRM και το άρθρο 4 από το στάδιο της διαδικασίας αμοιβαίας συμφωνίας.

Τα στοιχεία μπορούν να υποβληθούν μέσω του ερωτηματολογίου έως τις 10 Μαΐου 2024.

A.1.4. Ενημέρωση από την ΕΕ σχετικά με τα νέα δεδομένα στη φορολογία

Η DG TAXUD ενημέρωσε τα δεδομένα με τις τάσεις στη φορολογία, καθορίζοντας βασικούς φορολογικούς δείκτες για τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και για την Ισλανδία και τη Νορβηγία και την ίδια την ΕΕ στο σύνολό της, προκειμένου να συμπεριλάβει δεδομένα εσόδων έως το 2022.

Τα νέα στοιχεία δείχνουν ότι υπήρξε αύξηση 8,0% στους φόρους που εισπράχθηκαν στην ΕΕ μεταξύ 2021 και 2022, ιδίως με τους φόρους κεφαλαίου να αυξάνονται κατά 12,5% και τους φόρους κατανάλωσης κατά 6,9%. Τα έσοδα που εισπράχθηκαν από τους φόρους εργασίας αυξήθηκαν επίσης κατά σχεδόν 7%, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 50% των φορολογικών εσόδων. Τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι έχει δοθεί περισσότερο βάρος στους φόρους επί του κεφαλαίου παρά στους φόρους στην εργασία και την κατανάλωση.

Τα δεδομένα θα τροφοδοτηθούν στην Ετήσια Έκθεση για τη Φορολογία του 2024, η οποία θα δημοσιευθεί τον Ιούνιο του 2024.

A.2 Διαδικασίες παραβάσεων και παραπομπές στο ΔΕΕ

A.2.1. Διαδικασία που ακολουθείται σε περιπτώσεις παραβάσεων από την ΕΕ κατά των κρατών μελών για την εφαρμογή του πυλώνα 2

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει τη διαδικασία που ακολουθείται σε περιπτώσεις παραβάσεων της νομοθεσίας της ΕΕ από τα κράτη μέλη σχετικά με την υποχρέωσή τους να εφαρμόσουν τον Πυλώνα 2 στην έννομη τάξη της ΕΕ, που απορρέει από την Οδηγία για την Ελάχιστη Φορολογία (Οδηγία του Συμβουλίου 2022/2523). Στις 25 Ιανουαρίου 2023 η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητικές επιστολές σε εννέα κράτη μέλη που δεν είχαν ενημερώσει την Επιτροπή ότι έλαβαν εθνικά νομοθετικά μέτρα για την ενσωμάτωση του 2ου πυλώνα του ΟΟΣΑ στο εθνικό δίκαιο, ως θέμα συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ. Τα ακόλουθα κράτη μέλη έχουν αποτελέσει αντικείμενο δράσης της Επιτροπής: Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία και Πορτογαλία.

Η εφαρμογή του πυλώνα 2 από την ΕΕ, όπως συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας ΟΟΣΑ/ΕΕ, θα μπορούσε να τεθεί σε αντιπαραβολή με την έλλειψη εφαρμογής στους μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Η πρόσφατη πρόταση του Tax Foundation στο Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ για τον Πυλώνα 1 κάνει αναφορές στην εφαρμογή του Πυλώνα 2, σημειώνοντας ότι με τον τρέχοντα σχεδιασμό του Πυλώνα 2, νέα και πολύτιμη διανοητική ιδιοκτησία (IP) θα παραμείνει στις ΗΠΑ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικές πωλήσεις σε ξένους πελάτες, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν περαιτέρω τις εξαγωγές υπηρεσιών των ΗΠΑ. Επιπλέον, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, οι δικαιοδοσίες που αποτελούν το κέντρο των επενδύσεων αναμένεται αρχικά να είναι οι πλέον ευνοημένοι του Πυλώνα 2. Σύμφωνα με τους μηχανισμούς του Πυλώνα 2, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε οποιαδήποτε δικαιοδοσία που υιοθετεί τον Πυλώνα 2 θα υπόκεινται στις ελάχιστες φορολογικές διατάξεις ανεξάρτητα από την εφαρμογή της νομοθεσίας του Πυλώνα 2 από τις ΗΠΑ. Ο Πυλώνας 1, ιδίως το Ποσό Α, απαιτεί την εφαρμογή των Η.Π.Α. ως χώρα της έδρας, προκειμένου οι κανόνες να καταστούν αποτελεσματικοί και λειτουργικοί.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ένα έγγραφο στα τέλη Δεκεμβρίου που ορίζει μια σειρά από μη δεσμευτικές Συχνές Ερωτήσεις σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας της ΕΕ για τον ελάχιστο φόρο, αντικατοπτρίζοντας τις συζητήσεις που έγιναν με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη σχετικά με τη μεταφορά και την εφαρμογή της οδηγίας. Συγκεκριμένα, οι Συχνές Ερωτήσεις επιβεβαιώνουν ότι θα μπορούσε να γίνει επίκληση του σχολιασμού των κανόνων του μοντέλου του ΟΟΣΑ για θέματα που αφορούν την ερμηνεία και τη συνέπεια στην προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών. Οι συχνές ερωτήσεις καλύπτουν ζητήματα που αφορούν: τον Κανόνα Συμπερίληψης Εισοδήματος (Income Inclusion Rule - IIR) και τον Κανόνα Υποφορολογηθεισών Πληρωμών (Undertaxed Payments Rule - UTPR), τον υπολογισμό ειδικής ζημίας ή εισοδήματος, τον υπολογισμό προσαρμοσμένων φόρων κάλυψης, τον υπολογισμό του πραγματικού φορολογικού συντελεστή (Effective Tax Rate ή ETR) και συμπληρωματικού φόρου, ειδικούς κανόνες για την εταιρική αναδιάρθρωση και οντότητες εκμετάλλευσης, τη φορολογική ουδετερότητα και τα καθεστώτα διανομής, διοικητικές διατάξεις και κανόνες μετάβασης.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

B. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

B.1. Η Βελγική Προεδρία στο Συμβούλιο της ΕΕ θέτει προτεραιότητες στον τομέα της Φορολογίας

Το Βέλγιο ασκεί πλέον την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ έως τις 30 Ιουνίου 2024 και πρόσφατα δημοσίευσε το πρόγραμμα και τις προτεραιότητές του για την προεδρία του.

Όσον αφορά τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές υποθέσεις και τις φορολογικές προτεραιότητές του, το Πρόγραμμα ορίζει ότι το Βέλγιο σκοπεύει να δώσει προτεραιότητα στις εργασίες για τη «μείωση του κενού ΦΠΑ, στους ίδιους πόρους της ΕΕ, για την ολοκλήρωση της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) και σχετικά με την αναθεώρηση της νομοθεσίας που σχετίζεται με τον Τελωνιακό Κώδικα καθώς και τους φορολογικούς κανόνες για τη διασυνοριακή τηλεργασία», σημειώνοντας ότι η εισαγωγή νέων προτεραιοτήτων δεν εμπίπτει στο πεδίο της εντολής της, καθώς η «βελγική Προεδρία θα σηματοδοτήσει το τέλος μιας ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής περιόδου και την αρχή μιας άλλης, θα εργαστεί για την ολοκλήρωση σημαντικών εκκρεμών φακέλων ενώ παράλληλα θα τονώσει τη συζήτηση για την οικονομική κατάσταση της Ένωσης και το μέλλον της».

Οι προτεραιότητες υποδεικνύουν επίσης ότι οι προτάσεις που αφορούν την απλούστευση και την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, θα αποτελούν προτεραιότητα, όπως η πρόταση HEAD OFFICE TAX SYSTEM FOR SMES (HOT), δηλώνοντας ότι «καθώς η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα αντιμετωπίζει αυξανόμενη πίεση, η απάντηση της ΕΕ πρέπει να δημιουργήσει ίσους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις, ιδίως τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν δίκαια τόσο στην Ευρώπη όσο και στην παγκόσμια σκηνή».

B.2. Συμφωνία της ΕΕ για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML)

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Με τη νέα δέσμη, όλοι οι κανόνες που ισχύουν για τον ιδιωτικό τομέα θα μεταφερθούν σε κανονισμό, ενώ η οδηγία θα αφορά την οργάνωση θεσμικών συστημάτων καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό επίπεδο στα κράτη μέλη. Ο κανονισμός είναι ένα κομμάτι της νομοθεσίας της ΕΕ που ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και δεν απαιτεί περαιτέρω νομοθετική δράση.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Σχολιάζοντας τις εξελίξεις, ο υπουργός Οικονομικών του Βελγίου και νυν Πρόεδρος, δήλωσε: «Αυτή η συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του νέου συστήματος καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες της ΕΕ. Θα βελτιώσει τον τρόπο οργάνωσης και συνεργασίας των εθνικών συστημάτων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Αυτό θα διασφαλίσει ότι εκείνοι που διενεργούν κάποια απάτη, το οργανωμένο έγκλημα και οι τρομοκράτες δεν θα έχουν κανένα περιθώριο για νομιμοποίηση των εσόδων τους μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Σε σχέση με τη νέα ρυθμιστική αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες της ΕΕ, AMLA, τα κράτη μέλη έχουν υποβάλει αιτήσεις για τη «φιλοξενία» αυτού του νέου φορέα της ΕΕ. Υποβλήθηκαν αιτήσεις και αυτές είναι οι τρέχουσες προτάσεις: Ρώμη, Βιέννη, Βίλνιους, Ρίγα, Φρανκφούρτη, Δουβλίνο, Μαδρίτη, Βρυξέλλες και Παρίσι. Στις 30 Ιανουαρίου, οι εννέα υποψήφιοι για να φιλοξενήσουν το όργανο της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες παρουσίασαν τις υποψηφιότητές τους σε δημόσια ακρόαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

B.3. Ενημέρωση από το Συμβούλιο της ΕΕ του καταλόγου των μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών για φορολογικούς σκοπούς

Οι Υπουργοί Οικονομικών που συνεδρίασαν στο Συμβούλιο της ΕΕ ενημέρωσαν τη λεγόμενη «Μαύρη λίστα», τη λίστα της ΕΕ με μη συνεργάσιμες δικαιοδοσίες για φορολογικούς σκοπούς. Στη συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 20 Φεβρουαρίου, οι Μπαχάμες, το Μπελίζ, οι Σεϋχέλλες και οι νήσοι Τερκς και Κάικος αφαιρέθηκαν από τον κατάλογο.

Η Ομάδα του Κώδικα Δεοντολογίας ενημέρωσε τις συστάσεις της αναφορικά με τις Μπαχάμες και τα νησιά Τερκς και Κάικος, ακολουθώντας το Φόρουμ Επιζήμιων Φορολογικών Πρακτικών του ΟΟΣΑ που επικαιροποίησε την αξιολόγησή του σε σχέση με την επιβολή των οικονομικών απαιτήσεων της αγοράς. Ομοίως, το Μπελίζ και οι Σεϋχέλλες έχουν αφαιρεθεί από το Παράρτημα II του καταλόγου εν αναμονή του αποτελέσματος των συμπληρωματικών αναθεωρήσεων του Παγκόσμιου Φόρουμ του ΟΟΣΑ σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος.

Επιπλέον, στο Παράρτημα II της κατάστασης λειτουργίας, το Συμβούλιο ενέκρινε αλλαγές για την αφαίρεση της Αλβανίας, της Αρούμπα, της Μποτσουάνα, της Δομίνικας, του Χονγκ Κονγκ και του Ισραήλ από το Παράρτημα II, λόγω εκπλήρωσης διαφόρων δεσμεύσεων ή ενημερωμένων αξιολογήσεων του Παγκόσμιου Φόρουμ.

Οι ακόλουθες 12 δικαιοδοσίες παραμένουν στη λίστα:

Αμερικάνικη Σαμόα, Ανγκουίλα, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Φίτζι, Γκουάμ, Παλάου, Παναμάς, Ρωσία, Σαμόα, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ, Βανουάτου.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Γ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Γ.1. Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου FISC

Στις 23 Ιανουαρίου 2024 πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση της Υποεπιτροπής FISC, από τις 15:00 έως τις 16:30, με τη μορφή δημόσιας ακρόασης με θέμα «Φορολογία κεφαλαιουχικών κερδών στην ΕΕ». Η Υποεπιτροπή φιλοξένησε ανταλλαγή απόψεων με τον κ. Sean Bray, Διευθυντή Ευρωπαϊκής Πολιτικής στο Φορολογικό Ίδρυμα, την κα Chiara Putaturo, Αναπληρώτρια Επικεφαλής του Γραφείου ΕΕ της Oxfam και Σύμβουλο της ΕΕ για την Ανισότητα και τη Φορολογική Πολιτική και την κα Sarah Perret, Επικεφαλής της Μονάδας Φόρων Προσωπικού και Ακίνητης Περιουσίας, Τμήμα Φορολογικής Πολιτικής και Στατιστικής του Κέντρου Φορολογικής Πολιτικής και Διοίκησης του ΟΟΣΑ.

Η ανταλλαγή απόψεων θα καλύψει τη φορολόγηση των κεφαλαιουχικών κερδών στα κράτη μέλη της ΕΕ και κατά πόσον η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων ενέχει δυνητικό κίνδυνο για επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό και φοροδιαφυγή. Στη συνέχεια, η Υποεπιτροπή FISC επανεξέτασε τις πιθανές συστάσεις που μπορεί να κάνει σχετικά με πιθανά μέτρα που μπορούν να ληφθούν σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων, όπως το να θεωρήσει ορισμένα καθεστώτα φόρου κεφαλαίου ως επιβλαβή εντός του πεδίου εφαρμογής της Ομάδας του Κώδικα Δεοντολογίας για τη Φορολογία των Επιχειρήσεων ή να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για τη συμπερίληψη κεφαλαιουχικών κερδών από ακίνητα και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Η Υποεπιτροπή δημοσίευσε επίσης πρόσφατα ένα ημερολόγιο συνεδριάσεων για το 2024, το οποίο περιλαμβάνει προς το παρόν ημερομηνίες για τις συνεδριάσεις του πρώτου τριμήνου του 2024. Περισσότερες πληροφορίες για τα θέματα θα είναι διαθέσιμες σε εύθετο χρόνο.

Γ.2. Πραγματοποίηση συνεδρίασης της Υποεπιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για φορολογικά ζητήματα (FISC) αναφορικά με τις καλές φορολογικές πρακτικές στον αγώνα κατά της φοροαποφυγής

Η υποεπιτροπή FISC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πραγματοποίησε συνεδρίαση στις 13 Φεβρουαρίου 2024 από τις 15:00 έως τις 17:15, υπό μορφή δημόσιας ακρόασης με θέμα «Αντιμετώπιση φορολογικών εμποδίων στην εσωτερική αγορά και ο ρόλος των φορολογικών πολιτικών στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης». Μετά την ακρόαση παρουσιάστηκε επίσης μια μελέτη που ανέθεσε η Υποεπιτροπή FISC με θέμα «Καλές φορολογικές πρακτικές για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής - ο σηματοδοτικός ρόλος των δεδομένων ΑΞΕ (Άμεσες Ξένες Επενδύσεις)».

Η επόμενη συνεδρίαση προγραμματίστηκε για τις 19 Μαρτίου 2024, με σκοπό την πραγματοποίηση ανταλλαγής απόψεων με την Επιτροπή, τον ΟΟΣΑ και τον ΟΗΕ σχετικά με την κατάσταση και το μέλλον της ευρωπαϊκής και διεθνούς φορολογικής πολιτικής.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Γ.3. Φρανκφούρτη, η νέα πόλη υποδοχής για το νέο όργανο της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Στις 22 Φεβρουαρίου, η Φρανκφούρτη επιλέχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ ως η πόλη υποδοχής του νέου φορέα της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AMLA). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πραγματοποίησαν δημόσια ακρόαση στις 30 Ιανουαρίου σχετικά με τις αιτήσεις υποψηφιότητας που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη για να κατέχουν την έδρα της Αρχής. Παρουσιάστηκαν αιτήσεις σχετικά με τις προτάσεις της Ρώμης, Βιέννης, Βίλνιους, Ρίγα, Φρανκφούρτης, Δουβλίνου, Μαδρίτης, Βρυξελλών και Παρισιού. Η ακρόαση μπορεί να επαναληφθεί εδώ.

Οι συνεισηγητές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Emil Radey και Eva Maria Poršteva σχολίασαν την ψηφοφορία για τον ορισμό της Φρανκφούρτης, λέγοντας: «*Η Αρχή - AMLA θα αλλάξει το παιχνίδι στην πάταξη του βρώμικου χρήματος στην ΕΕ. Θα εποπτεύει τις πιο επικίνδυνες χρηματοπιστωτικές οντότητες, θα επιβλέπει τον μη χρηματοπιστωτικό τομέα και θα διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην αποτροπή της παράκαμψης στοχευμένων οικονομικών κυρώσεων από τους φοροφυγάδες. Τώρα που το Κοινοβούλιο έχει ισότιμο λόγο στην επιλογή της έδρας του οργανισμού, κάναμε τη διαδικασία πιο διαφανή με κοινές δημόσιες ακροάσεις και εισαγάγαμε συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής για να διασφαλίσουμε ότι η τοποθεσία επιτρέπει στην Αρχή να εκτελεί πλήρως τα καθήκοντα και τις εξουσίες της. Συγχαρητήρια στην Φρανκφούρτη!*».

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες τον Ιανουάριο του 2024. Με το νέο πακέτο, όλοι οι κανόνες που ισχύουν για τον ιδιωτικό τομέα θα μεταφερθούν σε κανονισμό, ενώ η οδηγία θα ασχοληθεί με την οργάνωση θεσμικών συστημάτων AML/CFT σε εθνικό επίπεδο στα κράτη μέλη. Ο Κανονισμός είναι μια νομοθεσία της ΕΕ που ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και δεν απαιτεί περαιτέρω νομοθετική δράση. Το νομοθετικό πακέτο, όπως συμφωνήθηκε προσωρινά μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, αναμένεται να ψηφιστεί για τελική έγκριση στη Βουλή στη Σύνοδο Ολομέλειας στις 22-25 Απριλίου.

Ήταν η πρώτη φορά που κατέστη απαιτητή δημόσια ακρόαση στη διαδικασία για τον καθορισμό της έδρας ενός οργανισμού της ΕΕ και προκύπτει από την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ που έκρινε ότι η αρμοδιότητα για τον προσδιορισμό της τοποθεσίας της έδρας ανήκει στον νομοθετικό σώμα της ΕΕ.

Η Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AMLA) θα αρχίσει να λειτουργεί βάσει του κανονισμού από τον Ιούλιο του 2025. Πάνω από 400 άτομα θα απασχοληθούν για να εργαστούν για το νέο όργανο της Αρχής της ΕΕ.

II. Εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ (ανά θεσμικό όργανο)

Γ.4. Σύνοδος της Υποεπιτροπής Φορολογικών θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (FISC) σχετικά με το μέλλον της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Φορολογικής Πολιτικής

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Φορολογικών Θεμάτων (“FISC”) πραγματοποιήθηκε στις 19 Μαρτίου 2024, όπου έλαβε χώρα ανταλλαγή απόψεων με την Επιτροπή, τον ΟΟΣΑ και τον ΟΗΕ σχετικά με την κατάσταση και το μέλλον της ευρωπαϊκής και διεθνούς φορολογικής πολιτικής.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

1. Έκδοση ενημερωμένης αξιολόγησης των επιπτώσεων του παγκόσμιου ελάχιστου φόρου από τον ΟΟΣΑ

Ο ΟΟΣΑ διοργάνωσε ένα διαδικτυακό σεμινάριο με σκοπό την παροχή ενημέρωσης σχετικά με την αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων του Παγκόσμιου Ελάχιστου Φόρου (GMT) από τη Λύση των δύο πυλώνων για την αντιμετώπιση των φορολογικών προκλήσεων που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση της οικονομίας. Δύο έγγραφα εργασίας κυκλοφόρησαν κατά τη διάρκεια του διαδικτυακού σεμιναρίου, συγκεκριμένα ο Παγκόσμιος Ελάχιστος Φόρος και η φορολογία των κερδών των Πολυεθνικών Επιχειρήσεων, καθώς και οι πραγματικοί φορολογικοί συντελεστές τους. Νέα στοιχεία για τα παγκόσμια κέρδη που έχουν φορολογηθεί με χαμηλούς συντελεστές. Κατά τη διάρκεια του διαδικτυακού σεμιναρίου δόθηκε μια παρουσίαση που θέτει τα βασικά αποτελέσματα της αξιολόγησης επιπτώσεων και των εγγράφων εργασίας, προβλέποντας ότι οι χώρες που ονομάζονται «επενδυτικοί κόμβοι», γενικά δικαιοδοσίες χαμηλής φορολογίας, θα δουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα εταιρικά φορολογικά έσοδα. Οι χώρες περιλαμβάνουν τις Βερμούδες, τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους, την Ιρλανδία, το Τζέρσεϊ, το Γκέρνσεϊ, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Ελβετία και τη Σιγκαπούρη.

Περαιτέρω βασικά συμπεράσματα:

Ο Παγκόσμιος Ελάχιστος Φόρος θα μειώσει τα παγκόσμια κέρδη με χαμηλή φορολογία κατά περίπου 80%, από το 36% του συνόλου των κερδών παγκοσμίως σε περίπου 7%. Η μείωση αυτή προκύπτει τόσο από τη μείωση της μεταφοράς κερδών όσο και από την εφαρμογή συμπληρωματικών φόρων.

Το εναπομένον χαμηλό φορολογικό κέρδος αντανακλά κυρίως τον αντίκτυπο του αποκλεισμού εισοδήματος για λόγους ουσίας (substance-based income exclusion, εφεξής “SBIE”). Αυτή η μείωση είναι παρούσα σε όλες τις εισοδηματικές ομάδες, αλλά σε μεγάλο βαθμό συγκεντρώνεται σε επενδυτικούς κόμβους. Το εναπομένον κέρδος με χαμηλή φορολογία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην παρουσία του αποκλεισμού εισοδήματος βάσει ουσίας (SBIE), όπου ο ΠΕΦ (Παγκόσμιος Ελάχιστος Φόρος) λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές οικονομικές δραστηριότητες των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Ελάχιστο Φόρο, το μετατοπισμένο κέρδος εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά το ήμισυ λόγω των έντονα μειωμένων κινήτρων μεταφοράς κερδών.

Οι διαφορές στη φορολογία μεταξύ των δικαιοδοσιών εκτιμάται ότι θα μειωθούν, γεγονός που πιθανότατα θα αυξήσει τη σημασία των μη φορολογικών παραγόντων στον επηρεασμό των επενδυτικών αποφάσεων και στη βελτίωση της κατανομής του κεφαλαίου παγκοσμίως.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

Τα παγκόσμια έσοδα από τον εταιρικό φόρο εισοδήματος (“Corporate Income Tax” ή “CIT”) εκτιμάται ότι θα αυξηθούν ως αποτέλεσμα της εφαρμογής συμπληρωματικών φόρων και του περιορισμού της μεταφοράς κερδών. Ο ΠΕΦ εκτιμάται ότι θα συγκεντρώνει πρόσθετα έσοδα εταιρικού φόρου εισοδήματος (CIT) ύψους 155-192 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ παγκοσμίως κάθε χρόνο ή μεταξύ 6,5% και 8,1% των παγκόσμιων εσόδων εταιρικού φόρου εισοδήματος (CIT) με το ένα τρίτο αυτών των κερδών να προέρχεται από τον περιορισμό στη μεταφορά κερδών.

Μιλώντας στους Financial Times, η Manal Corwin, Διευθύντρια του Κέντρου Φορολογικής Πολιτικής και Διοίκησης του ΟΟΣΑ, είπε ότι θα ήταν σημαντικό να παρακολουθούμε πώς αντιδρούν οι επιχειρήσεις, αλλά ότι οι αποφάσεις για τη δημιουργία δομών θα είναι λιγότερο πιθανές λόγω μείωσης του κόστους και των κινήτρων από τον παγκόσμιο ελάχιστο φόρο.

2. Δημοσίευση Έκθεσης από τον ΟΟΣΑ σχετικά με το Ποσό Β του 1ου Πυλώνα

Ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε μια έκθεση για το Ποσό Β του Πρώτου Πυλώνα, παρέχοντας μια απλοποιημένη προσέγγιση για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων στις βασικές δραστηριότητες μάρκετινγκ και διανομής. Η έκθεση δημοσιεύτηκε σύμφωνα με τη Δήλωση Αποτελεσμάτων του Ιουλίου του 2023 σχετικά με τις περαιτέρω εργασίες που πρέπει να ολοκληρωθούν πριν από την έναρξη ισχύος του Πολυμερούς Εργαλείου του Πυλώνα 1.

Το περιεχόμενο της έκθεσης έχει ενσωματωθεί στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη μεταφορά κερδών, παρέχοντας τη δυνατότητα εφαρμογής απλών κανόνων στις βασικές δραστηριότητες μάρκετινγκ και διανομής για τη διασφάλιση φορολογικών εσόδων. Η συμπερίληψη της καθοδήγησης για το ποσό Β στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ αναφορικά με τη μεταφορά κερδών συνοδεύεται από προσαρμοσμένες αλλαγές στο Σχολιασμό του άρθρου 25 του υποδείγματος φορολογικής σύμβασης του ΟΟΣΑ.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η προσέγγιση «ανταποκρίνεται στο κάλεσμα των χωρών χαμηλής παραγωγικής ικανότητας για αυτό που το Αφρικανικό Φόρουμ Φορολογικής Διοίκησης (ATAF) περιέγραψε ως «ζωτικές» αλλαγές στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη μεταφορά κερδών». Το ποσό Β παρέχει ένα «απλουστευμένο και εξορθολογισμένο πλαίσιο τιμολόγησης που καθορίζει την απόδοση των πωλήσεων για τους επιλέξιμους διανομείς». Ακόμα, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό ότι η προσέγγιση θα μειώσει τις διαφορές, θα αυξήσει τη βεβαιότητα και θα ελαχιστοποιήσει το κόστος συμμόρφωσης. Η έκθεση εισάγει δύο επιλογές υλοποίησης σχετικά με το πότε ένας διανομέας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ποσού Β και καθορίζει ποιες δραστηριότητες εξαιρούν έναν διανομέα από το πεδίο εφαρμογής της προσέγγισης.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

3. Επέκταση της συμφωνίας για τη μετάβαση από το Φόρο Ψηφιακών Υπηρεσιών στον Πρώτο Πυλώνα

Η Αυστρία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν κοινή δήλωση επεκτείνοντας τη συμφωνία που επιτεύχθηκε από τις δικαιοδοσίες αυτές για μια μεταβατική προσέγγιση για την άρση των υφιστάμενων μονομερών ψηφιακών φόρων σε αυτές τις χώρες. Οι χώρες εξέδωσαν για πρώτη φορά μια δήλωση τον Οκτώβριο του 2021 μετά τη συμφωνία που επιτεύχθηκε από 136 δικαιοδοσίες σχετικά με τον παγκόσμιο ελάχιστο εταιρικό φόρο και τη μερική ανακατανομή των κερδών σε χώρες της αγοράς. Η νέα δήλωση ορίζει την παράταση του συμβιβασμού έως τα τέλη Ιουνίου 2024, σύμφωνα με το ενημερωμένο χρονοδιάγραμμα του Περιεκτικού Πλαισίου G20/ΟΟΣΑ για την έγκριση και την υπογραφή της Πολυμερούς Συμφωνίας του Πυλώνα 1.

Στην αρχική δήλωση, η Αυστρία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο ανέφεραν ότι συμφώνησαν ότι τα μονομερή μέτρα θα παραμείνουν σε ισχύ έως ότου εφαρμοστεί ο Πυλώνας 1, αλλά εάν το ποσό του φόρου που εισπράττεται στις δικαιοδοσίες υπερβαίνει το ισοδύναμο ποσό που θα οφειλόταν σύμφωνα με τον Πυλώνα 1 κατά το πρώτο πλήρες έτος εφαρμογής, το επιπλέον ποσό θα πιστωθεί έναντι του

τμήματος της υποχρέωσης φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων που σχετίζεται με το Ποσό Α, όπως υπολογίζεται στον Πυλώνα 1 σε αυτές τις χώρες, αντίστοιχα. Περαιτέρω, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεσμεύτηκαν να τερματίσουν οποιαδήποτε προτεινόμενη εμπορική δράση και να απόσχουν από οποιαδήποτε περαιτέρω δράση κατά της Αυστρίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχέση με τους μονομερείς ψηφιακούς φόρους τους μέχρι να εφαρμοστεί ο Πυλώνας 1.

Η αρχική συμφωνία σημείωνε ότι, παρόλο που οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν υποστηρίξει την άμεση απόσυρση των μονομερών μέτρων, με ισχύ από την ημερομηνία της πολιτικής συμφωνίας, δηλαδή τις 8 Οκτωβρίου 2021, οι χώρες με μονομερείς ψηφιακούς φόρους προτιμούσαν να τεθεί σε ισχύ η απόσυρση αυτών των μέτρων κατά την εφαρμογή του Πυλώνα 1.

4. Ημέρες Φορολογίας και Ανάπτυξης του ΟΟΣΑ - 12 & 13 Μαρτίου

Ο ΟΟΣΑ πραγματοποίησε τις Ημέρες Φορολογίας και Ανάπτυξης για το 2024 στις 12 και 13 Μαρτίου 2024, εικονικά μέσω του Zoom, για να παράσχει ενημέρωση σχετικά με τη φορολογική ικανότητα και τις πρωτοβουλίες πολιτικής του ΟΟΣΑ στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα μέλη του Περιεκτικού Πλαισίου του ΟΟΣΑ και οι βασικοί ενδιαφερόμενοι καλούνται να συμμετάσχουν, καθώς οι συνεδριάσεις είναι ανοιχτές στο κοινό.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

Τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ημερών περιλαμβάνουν τα εξής: προοπτικές των αναπτυσσόμενων χωρών για τη λύση των δύο πυλώνων· αντίκτυπος του COVID-19 στα έσοδα, φορολογία και ανισότητα, μεταφορά κερδών και διεθνής φορολογική ικανότητα· αλήθειες γύρω από την τιμολόγηση του άνθρακα· φορολογική συνείδηση και φορολογική διαφάνεια και συνεργασία· φορολογικό έγκλημα, Φορολογικοί Επιθεωρητές Χωρίς Σύνορα, ΦΠΑ στο ηλεκτρονικό εμπόριο στις αναπτυσσόμενες χώρες και πολλά άλλα.

5. Δημοσίευση από τον ΟΟΣΑ της 6ης έκθεσης αξιολόγησης από ομοτίμους για την πρόληψη αναζήτησης της πλέον ευνοϊκής νομοθεσίας («Treaty Shopping»)

Ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε την 6η έκθεση αξιολόγησης από ομοτίμους για τη Δράση 6 του Προγράμματος για την καταπολέμηση διάβρωσης της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά κερδών (BEPS) του ΟΟΣΑ, σχετικά με την πρόληψη αναζήτησης της πλέον ευνοϊκής νομοθεσίας («Treaty Shopping»), παρακολουθώντας τα αντικαταχρηστικά μέτρα των χωρών για την αποτροπή αυτής της πρακτικής. Οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται ως μέρος της υλοποίησης της Δράσης 6 του Προγράμματος για την καταπολέμηση διάβρωσης της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά κερδών (BEPS) του ΟΟΣΑ/G20.

Ως ένα από τα τέσσερα ελάχιστα πρότυπα, η Δράση BEPS 6 προσδιόρισε την κατάχρηση των φορολογικών συμβάσεων, και ειδικότερα την αναζήτηση της πλέον ευνοϊκής νομοθεσίας, ως μία από τις κύριες πηγές ανησυχιών σε σχέση με φαινόμενα διάβρωσης φορολογικής βάσης και μεταφοράς κερδών (BEPS). Η συγκεκριμένη πρακτική καταστρατήγησης συνήθως περιλαμβάνει την προσπάθεια ενός ατόμου να αποκτήσει έμμεσα πρόσβαση στα οφέλη μιας φορολογικής σύμβασης μεταξύ δύο δικαιοδοσιών χωρίς να είναι φορολογικός κάτοικος μιας από αυτές τις δικαιοδοσίες. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, όλα τα μέλη του Περιεκτικού Πλαισίου έχουν δεσμευτεί να εφαρμόσουν το ελάχιστο πρότυπο της Δράσης 6 και να συμμετέχουν σε μια περιοδική διαδικασία αξιολόγησης από ομοτίμους για την παρακολούθηση της ακριβούς εφαρμογής του.

Η έκθεση ορίζει ότι οι περισσότερες συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ των μελών του Περιεκτικού Πλαισίου είτε συμμορφώνονται ήδη με το ελάχιστο πρότυπο της Δράσης 6 είτε θα συμμορφωθούν σύντομα και επιβεβαιώνει ότι η πλειονότητα των δικαιοδοσιών χρησιμοποιεί το Πολυμερές εργαλείο του Προγράμματος, ως εργαλείο για την εφαρμογή του προτύπου. Το Πολυμερές εργαλείο του Προγράμματος (BEPS MLI) καλύπτει 102 δικαιοδοσίες και περισσότερες από 1900 διμερείς συνθήκες.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

6. Δημοσίευση ενημέρωσης για τις επιζήμιες φορολογικές πρακτικές

Ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε ενημέρωση σχετικά με τις εργασίες για την εφαρμογή των ελάχιστων προτύπων για την καταπολέμηση των επιβλαβών φορολογικών πρακτικών στα μέλη του Περιεκτικού Πλαισίου για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά κερδών (BEPS Inclusive Framework), όπως συμφωνήθηκε με τη Δράση 5 του Σχεδίου Δράσης. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, οι δικαιοδοσίες συνεχίζουν να σημειώνουν πρόοδο στην αντιμετώπιση των επιβλαβών φορολογικών πρακτικών, με τον συνολικό αριθμό των καθεστώτων που εξετάστηκαν από το Φόρουμ για τις Επιβλαβείς Φορολογικές Πρακτικές να φθάνει τα 322 με πάνω από το 40% αυτών των καθεστώτων να καταργούνται ή να βρίσκονται σε διαδικασία κατάργησης.

Η διαδικασία αξιολόγησης από ομοτίμους των φορολογικών καθεστώτων που θεωρούνται επιβλαβή και τα οποία καταργήθηκαν ή τροποποιήθηκαν περιλαμβάνει: την Αλβανία (κατάργηση των κινήτρων του κλάδου για την παραγωγή και ανάπτυξη λογισμικού), την Αρμενία (κατάργηση του καθεστώτος έργων πληροφορικής), το Χονγκ Κονγκ (νέο καθεστώς σχετικά με τις εκπτώσεις φόρου κερδών για τα λεγόμενα «family offices»/(φορείς διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας) που δηλώθηκαν ως μη επιβλαβή, καθώς και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (νέο καθεστώς για τις ελεύθερες ζώνες, σχεδιασμένο σύμφωνα με τα πρότυπα της Δράσης 5 (FHTP), δηλωμένο ως μη επιβλαβές.

7. Παρουσίαση στατιστικών στοιχείων από τον ΟΟΣΑ για τους βασικούς διεθνείς φορολογικούς κινδύνους των Πολυεθνικών Ομίλων Επιχειρήσεων (MNE)

Το Φόρουμ του ΟΟΣΑ για τη Φορολογική Διοίκηση δημοσίευσε στατιστικά στοιχεία από το Διεθνές Πρόγραμμα Διασφάλισης Συμμόρφωσης (ICAP) που διενεργεί πολυμερείς αξιολογήσεις κινδύνου των βασικών διεθνών φορολογικών κινδύνων ενός ομίλου Πολυεθνικών Επιχειρήσεων. Οι στατιστικές λαμβάνουν υπόψη τις σχέσεις μεταξύ του προγράμματος συμμόρφωσης και των ρυθμίσεων εκ των προτέρων τιμολόγησης και των διαδικασιών αμοιβαίας συμφωνίας και πώς αυτές οι διαδικασίες μπορούν να αυξήσουν τη φορολογική ασφάλεια και να διαχειριστούν τους φορολογικούς κινδύνους. Σύμφωνα με την έκθεση:

Τα βασικά στοιχεία από τα στατιστικά δεδομένα περιλαμβάνουν:

Μέχρι τον Οκτώβριο του 2023 ολοκληρώθηκαν 20 υποθέσεις από το Διεθνές Πρόγραμμα Διασφάλισης Συμμόρφωσης (ICAP), με περισσότερες να βρίσκονται σε εξέλιξη.

Ο μέσος χρόνος που χρειάστηκε από την έναρξη μιας τέτοιας διαδικασίας έως την έκδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης κινδύνου σε μια Πολυεθνική Επιχείρηση ήταν 61 εβδομάδες, που είναι υψηλότερος από το μέγιστο χρονικό πλαίσιο/στόχο των 52 εβδομάδων που περιγράφεται στο σχετικό εγχειρίδιο, κυρίως λόγω του αντίκτυπου του Covid -19 στο δεύτερο πιλοτικό έργο.

III. Δράσεις του ΟΟΣΑ

Για το 40% των ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων, όλοι οι κύριοι καλυπτόμενοι τομείς κινδύνου μεταφοράς κερδών θεωρήθηκαν χαμηλού κινδύνου από όλες τις φορολογικές διοικήσεις που τους συμπεριέλαβαν στο πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης κινδύνου.

Ο τομέας κινδύνου που έλαβε το υψηλότερο ποσοστό αποτελεσμάτων χαμηλού κινδύνου ήταν οι μόνιμες εγκαταστάσεις (θεωρούνται χαμηλού κινδύνου στο 95% των περιπτώσεων όπου το ζήτημα συμπεριελήφθη στο πεδίο εκτίμησης κινδύνου μιας φορολογικής διοίκησης), ενώ στη συνέχεια ακολουθεί η υλική περιουσία (90%), οι ενδοομιλικές υπηρεσίες (88%), η χρηματοδότηση (76%) και τα άυλα ακίνητα (75%).

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο Διεθνές Πρόγραμμα Διασφάλισης Συμμόρφωσης θα πρέπει να απευθυνθούν στη φορολογική διοίκηση στην οποία έχει την έδρα του ο όμιλός τους. Για τις πολυεθνικές εταιρείες που έχουν την έδρα τους σε μια δικαιοδοσία που δε συμμετέχει επί του παρόντος στο Διεθνές Πρόγραμμα Διασφάλισης Συμμόρφωσης (ICAP), μπορούν να έρθουν απευθείας σε επαφή με τον ΟΟΣΑ για να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους. Οι αιτήσεις μπορούν να γίνουν δεκτές σε μία από τις δύο ετήσιες προθεσμίες - 31 Μαρτίου και 30 Σεπτεμβρίου.

8. Δημοσίευση σχολίων από τον ΟΟΣΑ σχετικά με τη δέσμη εργαλείων για τη μεταφορά κερδών αναφορικά με την τιμολόγηση ορυκτών

Ο ΟΟΣΑ έχει διαθέσει τα δημοσιευμένα στοιχεία που έλαβε για μια εργαλειοθήκη που κυκλοφόρησε τον Νοέμβριο του 2023, η οποία στοχεύει να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες για ζητήματα μεταφοράς κερδών που αντιμετωπίζονται κατά την τιμολόγηση των ορυκτών. Η εργαλειοθήκη αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του έργου BEPS για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μεταφορά κερδών του ΟΟΣΑ.

IV. Δράσεις του ΟΗΕ

1. Σύμβαση-πλαίσιο του ΟΗΕ σχετικά με την ενημερωμένη δομή του ιστοτόπου του

Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν δημοσιεύσει έναν ιστότοπο σχετικά με τις ενημερώσεις για την πρόοδο της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, όπως ορίζεται από το ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ «Προώθηση της άνευ αποκλεισμών και αποτελεσματικής διεθνούς φορολογικής συνεργασίας στα Ηνωμένα Έθνη». Η Γενική Συνέλευση ενέκρινε το ψήφισμα 78/230 στις 22 Δεκεμβρίου 2023. Το ψήφισμα ιδρύει μια διακυβερνητική επιτροπή με εντολή να αναπτύξει σχέδιο όρων αναφοράς για μια σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τη διεθνή φορολογική συνεργασία, με σκοπό την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής του ΟΗΕ έως τον Αύγουστο του 2024.

Οι ημερομηνίες για τις συνόδους των Ηνωμένων Εθνών έχουν οριστεί για τις 26 Απριλίου έως τις 8 Μαΐου 2024 και από τις 29 Ιουλίου έως τις 16 Αυγούστου 2024, στη Νέα Υόρκη.

2. 28η Σύνοδος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τη Διεθνή Συνεργασία σε Φορολογικά Θέματα

Η 28η Σύνοδος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τη διεθνή συνεργασία σε φορολογικά θέματα πραγματοποιήθηκε από τις 19 έως τις 22 Μαρτίου 2024, παράλληλα με την Ειδική Σύνοδο ECOSOC για τη Διεθνή Συνεργασία σε Φορολογικά Θέματα, που έλαβε χώρα στις 18 Μαρτίου. Η Επιτροπή εστίασε στην περαιτέρω πρόοδο της εφαρμογής του προγράμματος εργασίας της περιόδου 2021-2025, δεδομένου ότι έχουν απομείνει μόνο τρεις Συνεδριάσεις στην επικείμενη περίοδο εργασίας.

Σημαντικά θέματα στην ημερήσια διάταξη περιελάμβαναν: φορολόγηση της ψηφιοποιημένης και παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, φορολογικές συνθήκες, περιβαλλοντικοί φόροι, φόροι υγείας, φόροι περιουσίας, φορολόγηση εξορυκτικών βιομηχανιών, τη μεταφορά κερδών κ.α.

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

A. Δημοσίευση φορολογικών νέων (taxflash)

A.1 Tax Flash 112 (14/2/2024)

Επίτευξη Πολιτικής Συμφωνίας για ένα νέο Πλαίσιο Οικονομικής Διακυβέρνησης το οποίο είναι κατάλληλο για το μέλλον.

Η Επιτροπή χαιρέτισε τη συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πλέον φιλόδοξη και ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ μετά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση.

Παρουσιάστηκαν ακόμα από την Επιτροπή οι μεταρρυθμιστικές προτάσεις της τον Απρίλιο του 2023. Οι κύριοι στόχοι του πλαισίου είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του χρέους των κρατών μελών και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη και επενδύσεων προτεραιότητας. Το πλαίσιο θα βοηθήσει την ΕΕ να καταστεί πιο ανταγωνιστική και καλύτερα προετοιμασμένη για μελλοντικές προκλήσεις, καθώς θα στηρίξει την πρόοδο προς μια πράσινη, ψηφιακή, χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτική οικονομία.

B. Παρουσίαση του Προϋπολογισμού Πολιτών για το έτος 2024

Για ακόμα μία χρονιά διοργανώθηκε με επιτυχία η ημερίδα για την παρουσίαση του Προϋπολογισμού Πολιτών 2024, έργου της ερευνητικής ομάδας «Διαφάνεια του Προϋπολογισμού», της οποίας επιστημονικά υπεύθυνη είναι η κα Κατερίνα Σαββαΐδου, και μέλη της είναι απόφοιτοι του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά. Η ημερίδα διοργανώθηκε από την έδρα Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Δημοσιονομικών Μελετών (IN.ΔΗ.ΜΕ). Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 4 Μαρτίου 2024 και ώρα 9:30 π.μ. στην Τράπεζα της Ελλάδος, στο Κεντρικό κατάστημα.

Ο Προϋπολογισμός Πολιτών αποτελεί το έργο της ερευνητικής ομάδας «Διαφάνεια του Προϋπολογισμού», της οποίας επιστημονική υπεύθυνη είναι η κάτοχος της έδρας Jean Monnet “Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση” Κατερίνα Σαββαΐδου και μέλη της οποίας είναι οι απόφοιτοι φοιτητές του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Δίκαιο και Οικονομικά».

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

Να σημειωθεί ότι η σύνταξη και δημοσίευση του Προϋπολογισμού Πολιτών για το 2024 έρχεται σε συνέχεια του έργου που πραγματοποιήθηκε τις προηγούμενες χρονιές από την ερευνητική ομάδα “Διαφάνεια του Προϋπολογισμού” με τη σύνταξη και δημοσίευση του Προϋπολογισμού Πολιτών για το 2020, το 2021, 2022 και το 2023, οι οποίοι παρουσιάστηκαν σε ημερίδες, που πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο του 2020 στην αίθουσα Συνεδρίων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σε διαδικτυακές εκδηλώσεις τον Φεβρουάριο του 2021, τον Φεβρουάριο του 2022 και σε συνοπτική εκδήλωση στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης τον Σεπτέμβριο του 2023 αντιστοίχως.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι το βασικό εργαλείο υλοποίησης των κυβερνητικών πολιτικών. Ωστόσο, ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι συνήθως πολύπλοκος λόγω της τεχνικής του φύσης και συνοδεύεται από μια σειρά από λεπτομερή τεχνικά έγγραφα. Η κατανόηση, επομένως, του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι μια δύσκολη διαδικασία ακόμη και για τους ειδικούς που ασχολούνται με τα δημόσια οικονομικά.

Ένα σύγχρονο μέσο για την επίτευξη της προσβασιμότητας των πολιτών στον Κρατικό Προϋπολογισμό είναι η σύνταξη προϋπολογισμού πολιτών (“citizens’ budget”). Ο Προϋπολογισμός Πολιτών είναι μια μη τεχνική παρουσίαση είτε του σχεδίου του προϋπολογισμού ή του ψηφισθέντος προϋπολογισμού, με την οποία επικοινωνούνται στο ευρύ κοινό οι επιλογές της κυβέρνησης για την είσπραξη των εσόδων και τη διάθεσή τους στους πολίτες μέσω της πραγματοποίησης των δημόσιων δαπανών, και της οποίας κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι έχει σχεδιαστεί για να γίνεται κατανοητή από όσο το δυνατόν πιο μεγάλο τμήμα του πληθυσμού. Ο Προϋπολογισμός Πολιτών είναι στην ουσία μια απλοποιημένη περίληψη του Κρατικού Προϋπολογισμού με σκοπό τη διευκόλυνση του δημόσιου διαλόγου, η οποία μπορεί να πάρει διάφορες μορφές.

Την εκδήλωση χαιρέτησε ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Κωστής Χατζηδάκης, ενώ μετά την παρουσίαση ακολούθησε συζήτηση με σημαντικούς ομιλητές από την κυβέρνηση, τους Ανεξάρτητους Δημοσιονομικούς Θεσμούς, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τις ελεγκτικές εταιρείες, καθώς και άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΠΟΛΙΤΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ
04 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024
ΩΡΑ **09:30**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

9.00-9.30	Προσέλευση
9.30-10.00	Χαιρετισμοί εκ μέρους των διοργανωτών της εκδήλωσης Κατερίνα Σαββαΐδου Επιστημονική Υπεύθυνη της ερευνητικής ομάδας «Διαφάνεια του Προϋπολογισμού», Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΠΘ, Κάτοχος έδρας Jean Monnet «Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση», τ. Γενική Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων Τάσος Αβραντίνης Πρόεδρος Ινστιτούτου Δημοσιονομικών Μελετών (ΙΝ.ΔΗ.ΜΕ.), Ιδρυτής - Διαχειριστής Εταίρος "Αβραντίνης και Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία"
10.00-11.00	Παρουσίαση του Προϋπολογισμού Πολιτών για το 2024 από την ερευνητική ομάδα «Διαφάνεια του Προϋπολογισμού» Χριστίνα Αθανασιάδου Δικηγόρος, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά & ΜΔΕ Εργατικού Δικαίου Μαρία Βαλλιάνου Δικηγόρος, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά Πωλίνα Βένιζιου Δικηγόρος, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά Χρυσούλα Δάλλα Λογίστρια, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά & ΜΔΕ Τραπεζική Ειρήνη Καπνισάκη Οικονομολόγος, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά Αγγελική Μαυρομάτη Νομικός, Υποψήφια Διδάκτωρ Δημοσίου Δικαίου Νομικής ΑΠΘ Σωτήρης Ραΐδος Νομικός, ΜΔΕ Δίκαιο και Οικονομικά
11.00-11.15	Ομιλία Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Κωστή Χατζηδάκη
11.15-12.40	Ο Κρατικός Προϋπολογισμός ως εργαλείο άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής και ο ρόλος των Ανεξάρτητων Δημοσιονομικών Θεσμών Συντονιστής του πάνελ: Κωνσταντίνος Χαροκόπος, Σύμβουλος έκδοσης/ αρθρογράφος "Liberal.gr" Παυλίνα Καρασιώτου Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Στέλιος Πέτας Βουλευτής μέλος της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, πρ. Αναπλ. Υπουργός Εσωτερικών Αναστασία Μισούλη Πρόεδρος Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου, Καθηγήτρια στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Ιωάννης Τσουκαλάς Επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, Καθηγητής Οικονομικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης Μιράντα Ξαφά Μέλος Επιστημονικού Συμβουλίου Κέντρου Φυλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ), CEO της E.F. Consulting Νίκος Βέπας Γενικός διευθυντής στο Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
12.40-13.00	Διάλειμμα για καφέ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΠΟΛΙΤΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ
04 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024
ΩΡΑ **09:30**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

13.00-14.00	Η επίδραση του ενωσιακού δικαίου στη διαδικασία κατάρτισης των εθνικών Κρατικών Προϋπολογισμών των κρατών μελών της ΕΕ Συντονιστής του πάνελ: Νίκος Υποφάντης, Δημοσιογράφος Action 24 - Συνδρυτής SyNNergy Γκίκας Χαρδούβελης Πρόεδρος του ΔΣ της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, Ομότιμος Καθηγητής Χρηματοοικονομικής στο Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς, π. Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Παναγιώτης Λιαργκόβας Πρόεδρος και Επιστημονικός Διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) και του Εθνικού Συμβουλίου Παραγωγικότητας, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, π. Συντονιστής Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή Ορέστης Καβαλάκης Διοικητής της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Δημήτριος Σκιαδάς MJur, PhD, CFE Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Κάτοχος Έδρας Jean Monnet «Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ & Έλεγχος», Επισκέπτης Ερευνητής στο Κέντρο για τη Μελέτη της Ευρώπης στο Παν/μιο της Βοστώνης Μαρία Μπούζιου Δικηγόρος, ΜΔΕ Δικαίου Περιβάλλοντος ΕΚΠΑ, Συνεργάτης της "Αβραντίνης και Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία" Σωτήρης Βαζιμας Δικηγόρος ΜΔΕ Δημοσίου Δικαίου ΕΚΠΑ, Συνεργάτης της "Αβραντίνης και Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία"
14.00-15.00	Φορολογική πολιτική και αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής Συντονιστής του πάνελ: Ασπασία Μόλλιου Δικηγόρος ΜΔΕ – οικονομολόγος Φορολογικός Εταίρος στην ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ ΒΕΚΡΗΣ, Εκδότης του ΔΕΛΤΑΙΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ Μαίρη Ψύλλα Γενική Γραμματέας Φορολογικής Πολιτικής, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Βασίλης Βύζας Tax and Legal Services Leader, PwC Greece Γεωργία Σταματέλου Εταίρος στο τμήμα Φορολογικών Υπηρεσιών της εταιρείας EY Ελλάδος Έφη Αδαμίδου Επικεφαλής Φορολογικού και Νομικού Τμήματος της KPMG στην Ελλάδα Σάββης Μπακάλης Partner, KBVL - Member of Deloitte Legal Network, Head of Tax Controversy and Tax Litigation
15.00	Ελαφρύ Γεύμα

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Jean Monnet Chair
EU Tax Policy & Administration

ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ

ΧΡΗΜΑΤ
Αφεντίου & Συνεργάτες
Διοικητική Εταιρεία

ΚΟΡΨΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ
Liberal

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΥΛΕΥΘΕΡΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣΤΑΘΕΡΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΝΟΜΟΔΟΧΕΙΡΟΙ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

KPMG

Υ. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

Γ. Ομιλίες της κατόχου της έδρας Κατερίνας Σαββαΐδου και της συνεργάτιδος Βασιλικής Αθανασάκη σε επιμορφωτικά συνέδρια και ημερίδες

Γ.1. Συμμετοχή της Κατόχου της Έδρας κ. Σαββαΐδου στην Διαδικτυακή επιστημονική εκδήλωση του Εργαστηρίου Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα με θέμα: “Σύγχρονες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της διαφθοράς σε ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο”, που έλαβε χώρα την Παρασκευή 22.3.2024.

Η κάτοχος της Έδρας κα. Αικατερίνη Σαββαΐδου συντόνισε το πάνελ στη διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα «Σύγχρονες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της διαφθοράς σε ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο» που πραγματοποιήθηκε στις 22 Μαρτίου 2024, το οποίο αποτελείτο από τον κ. Γ. Κασάπα, Προϊστάμενο του Τμήματος Στρατηγικού Σχεδιασμού και Διεθνών Σχέσεων της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, την κα. Α. Δαμάσκου, ΔΝ, CFE, CAMS, CGSS, CIPP/E, CIPM, την κ. Καϊάφα-Γκμπάντι, Ομότιμη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής ΑΠΘ και τον κ. Π. Χατζηκώστα, Επίκουρο Καθηγητή της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, οι οποίοι αναφέρθηκαν στα εξής θέματα: την εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση της διαφθοράς 2022-2025 και ειδικότερα στο σχεδιασμό,

την υλοποίηση και την παρακολούθησή της, στα εργαλεία για την καταπολέμηση της διαφθοράς, στη νέα πρόταση της Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ και στις σύγχρονες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο αναφορικά με το ποινικό δίκαιο της διαφθοράς. Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυναν η κα. Α. Ρογκάκου, Αναπληρώτρια Διοικήτρια της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και ο κ. Γ. Χατζηγιαννάκης, Πρόεδρος της Διεθνούς Διαφάνειας Ελλάδος.

ΕΜ ΔΔ ΟΕ
Εργαστήριο Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διαδικτυακή Επιστημονική Εκδήλωση
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΕ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024, 18:00

Χαιρετισμοί
• Α. Ρογκάκου, Αν. Διοικήτρια Εθνικής Αρχής Διαφάνειας
• Γ. Χατζηγιαννάκης, Πρόεδρος Διεθνούς Διαφάνειας Ελλάδος

Συντονισμός
• Αικ. Σαββαΐδου, Αν. Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Εισηγήσεις
• Γ. Κασάπας, Προϊστάμενος Τμήματος Στρατηγικού Σχεδιασμού & Διεθνών Σχέσεων Εθνικής Αρχής Διαφάνειας
Η Εθνική Στρατηγική για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς 2022-2025: Σχεδιασμός - Παρακολούθηση - Υλοποίηση
• Α. Δαμάσκου, ΔΝ, CFE, CAMS, CGSS, CIPP/E, CIPM
Εργαλεία για την καταπολέμηση της διαφθοράς
• Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, Ομ. Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ
Η νέα πρόταση της Επιτροπής για την αντιμετώπιση της διαφθοράς στο πλαίσιο της ΕΕ: σημεία αιχμής για την πρόληψη και την καταστολή
• Κ. Χατζηκώστας, Επ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
Σύγχρονες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο: νέοι δρόμοι για το ποινικό δίκαιο της διαφθοράς;

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: <https://forms.gle/waFthNtojC7fN9XB8>

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

Γ.2. Συμμετοχή της κας Σαββαΐδου στο συνέδριο με θέμα: “Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: σύγχρονες προκλήσεις για το κράτος δικαίου” που διοργάνωσε το Εργαστήριο Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης

Η κα. Κατερίνα Σαββαΐδου προέδρευσε της Β’ Θεματικής Ενότητας με τίτλο «Βασικές εκφάνσεις του προληπτικού άξονα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: προκλήσεις και προβλήματα» στο Συνέδριο “Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: σύγχρονες προκλήσεις για το κράτος δικαίου”.

Το Εργαστήριο Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, διοργάνωσε συνέδριο με θέμα: “Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: σύγχρονες προκλήσεις για το κράτος δικαίου”, στις 12.04.2024 (17.00-21:00) και 13.04.2024 (10.00-14.45), στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο στη Θεσσαλονίκη.

Το συνέδριο περιελάμβανε τέσσερις θεματικές ενότητες: α) Σύγχρονες εξελίξεις στο διεθνές και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, β) Βασικές εκφάνσεις του προληπτικού άξονα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: προκλήσεις και προβλήματα, γ) Η ποινικοποίηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: βασικά προβλήματα για το κράτος δικαίου, και δ) Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και τα προβλεπόμενα μέτρα δικονομικού καταναγκασμού στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα της Νομικής Σχολής ΑΠΘ.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες:

σύγχρονες προκλήσεις για το κράτος δικαίου

12.04.2024 | 17:00 - 21:00 |
13.04.2024 | 10:00 - 14:45 |

Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια
Τομιακή 29, Θεσσαλονίκη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Προστασία των Εθνικών Πόρων

Αποφασιστική Διαδικασία

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Περιβάλλοντα

Επένδυση στην Ψηφιακή Διακυβέρνηση

Προεδρίες:

- J. Χαραλάμους,** Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, Ανεξαρτησίας ΑΠ κ.ε.
- M. Κούδρος-Γεωργιάδης,** Ομ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- A.κ. Τσιφλίδου,** Αν. Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- E. Σαματινίδου-Κασιανιδίου,** Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Εισηγητές:

- A. Αθανασίου,** Γενικός Διευθυντής ΕΙΣΠΤΩΜ, Chief compliance officer, Πρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής Ρυθμιστικών Οργάνων ECT
- I. Ανδρουλάκης,** Επ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΣΥΑ
- A. Αναστασίου,** Επίκουρος Καθηγητής Οικονομικού Εγκρίματος, Ανεξάρτητες Προμήθειες Αθηνών
- A. Αναστασίου,** Επικεφαλής Τμήματος Δ' Συντονισμού Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Οικονομικών Εγκρίσεων
- Γ. Δημητριάδης,** Αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- A.B. Ζαχαριάδης,** Αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- A.α. Καρανίλης,** Διευθυντής, Μέλος EZ AZD
- H. Κωνσταντίνος,** Διευθ. Επιστημονικών Λειτουργιών ΣΑΕΚ Αττικής
- A. Λαγκαδάς,** Υπεύθυνος Τμήματος Δ' Συντονισμού Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Οικονομικών Εγκρίσεων
- I. Νεζήρης,** Επ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- A. Παπαθανασίου,** Αστυνομικός Υποδιευθυντής, Διεύθυνση Διούρησης (Επιστημονική Υπηρεσία)
- B. Παπακριτίκου,** Αν. Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- A.p. Τραντζέλλης,** Αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΣΥΑ, Επ. Προέδρος του Ταμείου Σύμβασης Πατισμάτων
- A. Χαλαράκης,** Πρόεδρος Ινστιτούτου Δίκαιου Κράτους της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες
- K. Χαραλάμους,** Επ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ
- N. Χαρανικολάου,** Δρ. N. - Διευθυντής

Συνεισφέροντες:

- B. Παπακριτίκου,** Αν. Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Η κα Βασιλική Αθανασάκη παρουσίασε δημόσια τα ερευνητικά αποτελέσματα της μεταδιδακτορικής έρευνας που διεξήγαγε στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με επιβλέπουσα καθηγήτρια την κα. Αικατερίνη Σαββαΐδου σε διαδικτυακή εκδήλωση στις 05.03.2024. Η εν λόγω έρευνα συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», στο πλαίσιο της Πράξης «Ενίσχυση Μεταδιδακτόρων ερευνητών/ερευνητριών -Β΄ Κύκλος» (MIS-5033021), που υλοποιεί το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Τα βασικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της μεταδιδακτορικής έρευνας αφορούν τη γενική ρήτρα κατά της φοροαποφυγής του ελληνικού φορολογικού δικαίου (άρθρο 38 ΚΦΔ) και τη σχέση της γενικής ρήτρας κατά της φοροαποφυγής του άρθρου 38ΚΦΔ με τις ειδικές διατάξεις κατά της φοροαποφυγής και την εφαρμογή της σε ειδικότερες περιπτώσεις. Υπ' αυτό το πρίσμα, εξετάστηκε και αναλύθηκε η διάταξη του άρθρου 38 ΚΦΔ, η σχέση της γενικής ρήτρας του άρθρου 38 ΚΦΔ με διατάξεις του αστικού, συνταγματικού και διοικητικού δικαίου, η γενική ρήτρα κατά της

V. Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

φοροαποφυγής στη νομολογία της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών και των ελληνικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και οι ειδικές διατάξεις κατά της φοροδιαφυγής και η αλληλεπίδρασή τους με τις γενικές ρήτρες κατά της φοροαποφυγής σε ένα γενικότερο πλαίσιο, η αλληλεπίδραση της γενικής ρήτρας του άρθρου 38 ΚΦΔ με τις ειδικές ρήτρες κατά της φοροαποφυγής του ελληνικού φορολογικού δικαίου στο πεδίο της φορολογίας εισοδήματος και στις λοιπές φορολογίες αλλά και η σχέση της γενικής αντικαταχρηστικής ρήτρας του άρθρου 6 της ATAD και της Οδηγίας 2018/822 του Συμβουλίου (“DAC 6”).

VI. Αρθρογραφία

A. Μελέτες, άρθρα και σχόλια αποφάσεων

A.1. Συμβολή της κυρίας Σαββαΐδου, με τίτλο «Κράτος δικαίου και προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης», σε: Η ενδυνάμωση του κράτους δικαίου στις ευρωπαϊκές έννομες τάξεις και στην Ελλάδα, Πρακτικά Συνεδρίου, 17-18 Μαρτίου 2023, σελ.63-86, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023

Η συμβολή της κυρίας Σαββαΐδου με τίτλο «Κράτος δικαίου και προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης» αφορά σε ομιλία της στο συνέδριο με θέμα «Η ενδυνάμωση του κράτους δικαίου στις ευρωπαϊκές έννομες τάξεις και στην Ελλάδα», Το συνέδριο διεξήχθη στις 17-18 Μαρτίου 2023.

Το έργο «Η ενδυνάμωση του κράτους δικαίου στις ευρωπαϊκές έννομες τάξεις και στην Ελλάδα» περιλαμβάνει τα πρακτικά του συνεδρίου που συνδιοργάνωσε το Εργαστήριο Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, στις 17-18 Μαρτίου 2023 στη Θεσσαλονίκη.

Οι επιμέρους θεματικές εστιάζουν στην ανάδειξη των σύγχρονων προκλήσεων για το κράτος δικαίου και στις παρεμβάσεις που είναι αναγκαίες για να στηριχθεί η δικαιοκρατική αρχή, να γίνουν ουσιαστικά πράξη συνταγματικές αξίες, αρχές και δικαιώματα, ενώ διατυπώνονται προτάσεις για την αναβάθμιση μιας δικαιοκρατούμενης δημοκρατίας.

Οι εισηγήσεις αναπτύσσονται υπό τις εξής τρεις βασικές θεματικές ενότητες:

- Η εναρμόνιση δημοκρατίας και δικαιωμάτων στο κράτος δικαίου

- Η ποινική καταστολή και κράτος δικαίου

- Η αποτελεσματική προστασία του ασθενέστερου στο αστικό δίκαιο

όπου προσεγγίζονται ζητήματα όπως: η διοικητική διαδικασία ως παράγοντας ενδυνάμωσης του κράτους δικαίου, η διαφύλαξη της διακρατικής αρχής υπό τον νέο ΠΚ και την αρεοπαγίτικη νομολογία, η προστατευτική αρχή στο εργατικό δίκαιο κ.ά.

Πρόκειται για ένα επίκαιρο έργο όπου εξετάζεται και αναλύεται εμπεριστατωμένα η επίκληση και εφαρμογή της αρχής του κράτους δικαίου σε σχέση με τις λειτουργίες της πολιτείας και με άμεση αναφορά στην προστασία του πολίτη και στα δικαιώματά του.

VI. Αρθρογραφία

A.2. Συμβολή της κυρίας Αθανασάκη για την Οδηγία DAC4 για τις ανά χώρα αναφορές (“Country-by-country reporting”) στο Συλλογικό τόμο “Exchange of Information in the EU - Taxpayers’ Rights, Transparency and Effectiveness” από τον εκδοτικό οίκο Edward Elgar Publishing.

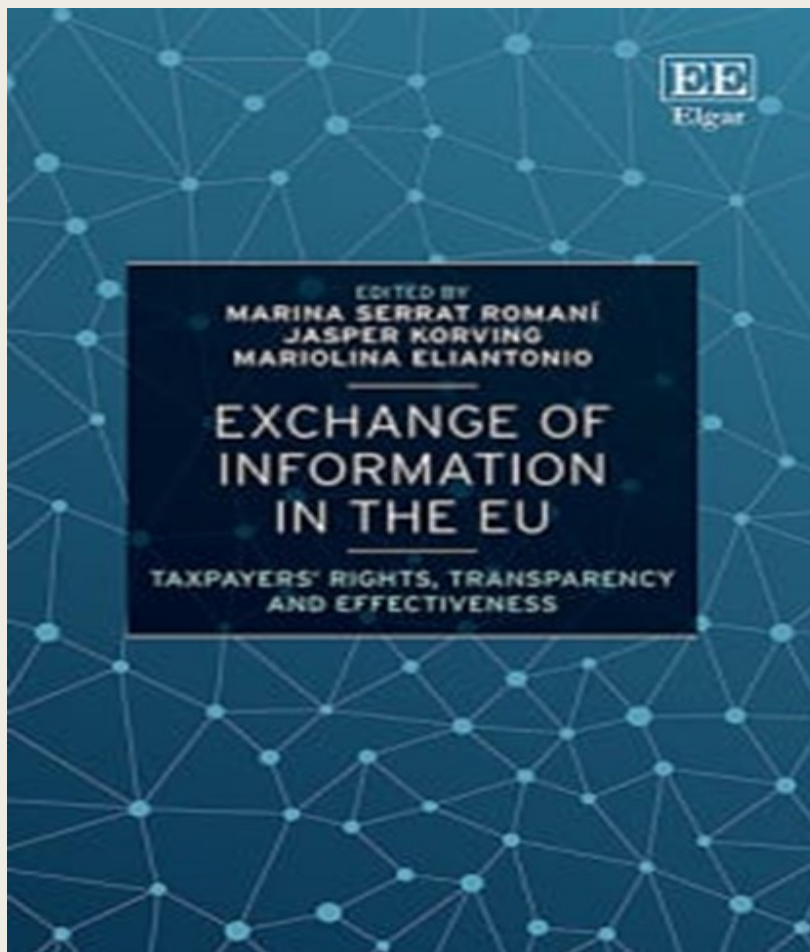
Το βιβλίο καλύπτει κεφάλαια για την ανταλλαγή πληροφοριών, τα δικαιώματα των φορολογουμένων, τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα, τόσο από την άποψη του διοικητικού δικαίου όσο και του φορολογικού δικαίου. Περιλαμβάνει δύο μέρη: Ένα μέρος για θέματα που σχετίζονται γενικά με την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών (π.χ. προβλέψιμη συνάφεια, θεμελιώδη δικαιώματα και αποτελεσματικότητα της ανταλλαγής πληροφοριών) και ένα μέρος για όλες τις επιμέρους τροποποιήσεις της Οδηγίας της ΕΕ για τη Διοικητική Συνεργασία και την προέλευσή της.

Η συμβολή της κυρίας Αθανασάκη αφορά στην ανάλυση της Οδηγίας DAC 4 για τη διοικητική συνεργασία και την αυτόματη ανταλλαγή των ανά χώρα αναφορών (Country-by-country reports) στο πεδίο της ενδοομιλικής τιμολόγησης.

Η επιμέλεια του συλλογικού τόμου έχει γίνει από την Marina Serrat Romaní, Beatriu de Pinós Research Fellow, Νομική Σχολή, Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης, Ισπανία, τον Jasper Korving, Επίκουρος Καθηγητής στο Φορολογικό Δίκαιο, Πανεπιστήμιο του Μάαστριχτ και Ανώτερος Διευθυντής της Deloitte Belastingadviseurs BV και την Mariolina Eliantonio, Καθηγήτρια Ευρωπαϊκού και Συγκριτικού Διοικητικού Δικαίου και Δικονομίας, Πανεπιστήμιο Μάαστριχτ, Ολλανδία.

Οι συγγραφείς είναι οι εξής: Aikaterini Antoniou, Vasiliki Athanasaki, Andrés Báez Moreno, Arthur Bianco, Willem Boei, Almut Breuer, Alicja Brodzka, Chiara Cinotti, Filip Debelva, Stefano Dorigo, Sjoerd Douma, Olivier Dubos, Mariolina Eliantonio, Stefanie Geringer, Tatsiana Ivanchykava, Tobias Koegl, Jasper Korving, Marianne Malmgrén, Saturnina Moreno González, Katerina Pantazatou, Marina Serrat Romaní, Luisa Scarcella, Alessia Tomo, Anne Van de Vijver, Juan Manuel Vázquez, Martin Wenz, Kasem Zotkaj.

VI. Αρθρογραφία

Α.3. Σχολιασμός από την κα. Αθανασάκη της απόφασης ΣτΕ Ολ. 148/2024 με τίτλο «Συνταγματικότητα και συμφωνία με την ΕΣΔΑ του τέλους επιτηδεύματος στο Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών, τ. 3/2024.

Η απόφαση 148/2024 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική απόφαση στο πλαίσιο πρότυπης δίκης για το ζήτημα της συνταγματικότητας και της συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής «ΕΣΔΑ») του τέλους επιτηδεύματος που επιβλήθηκε στους επιτηδευματίες και τους ασκούντες ελεύθεριο επάγγελμα, εφόσον τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ δυνάμει του άρθρου 31 του Ν 3986/2011, όπως ισχύει. Η εν λόγω απόφαση έκρινε ότι η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ, δεδομένων κυρίως επιμέρους χαρακτηριστικών του, όπως το χαμηλό του ύψος, η πρόβλεψη εξαιρέσεων στον νόμο και ο μαχητός χαρακτήρας του τεκμηρίου.

VII. Αρθρογραφία

A. Μελέτες, άρθρα και σχόλια αποφάσεων

A.1. Σχολιασμός ΣτΕ Ολ. 148/2024: Συνταγματικότητα και συμφωνία με την ΕΣΔΑ του τέλους επιτηδεύματος, της **Βασιλικής Αθανασάκη**, ΔΝ ΕΚΠΑ, Μεταδιδάκτορος Νομικής Σχολής ΑΠΘ, Μέλος ΣΕΠ (ΕΑΠ), Επιστημονικής Συνεργάτη Έδρας Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση (ΑΠΘ), που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών, τ. 3/2024, σελ. 307 (Αναδημοσίευση)

Περίληψη

Η απόφαση 148/2024 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική απόφαση στο πλαίσιο πρότυπης δίκης για το ζήτημα της συνταγματικότητας και της συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής «ΕΣΔΑ») του τέλους επιτηδεύματος που επιβλήθηκε στους επιτηδευματίες και τους ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα, εφόσον τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. δυνάμει του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, όπως ισχύει. Η εν λόγω απόφαση έκρινε ότι η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ, δεδομένων κυρίως επιμέρους χαρακτηριστικών του, όπως το χαμηλό του ύψος, η πρόβλεψη εξαιρέσεων στον νόμο και ο μαχητός χαρακτήρας του τεκμηρίου.

VII. Αρθρογραφία

Ιστορικό

Η υπόθεση αφορά προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, αφού προηγουμένως είχε ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών (εφεξής «ΔΕΔ») κατά πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος, η οποία απορρίφθηκε μερικώς. Με την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν.3986/2011, αρχικού ύψους 650 ευρώ, το οποίο με την απόφαση της ΔΕΔ περιορίστηκε στο ποσό των 216,67 ευρώ. Σημειώνεται ότι το τέλος επιτηδεύματος επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα, καθώς κρίθηκε από τη φορολογική αρχή ότι είχε συμπληρωθεί η απαιτούμενη από το άρθρο 31 του ν. 3986/2011 πενταετία για την επιβολή του εν λόγω τέλους, δεδομένου ότι ο προσφεύγων είχε κατά το παρελθόν (2007) προβεί σε έναρξη εργασιών ως ελεύθερος επαγγελματίας με αντικείμενο δραστηριότητας την παροχή επιχειρηματικών συμβουλών για χρονικό διάστημα που συνυπολογιζόμενο με την άσκηση της δικηγορίας συμπλήρωνε την πενταετία.

Η προσφυγή εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας με το θεσμό της πρότυπης δίκης μετά από σχετική πράξη της Τριμελούς Επιτροπής του άρθρου 1 του ν. 3900/2010, λόγω του ότι με το σχετικό αίτημα τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, για τη διασφάλιση της ενότητας της νομολογίας και την ασφάλεια δικαίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη δίκη παρενέβησαν, μεταξύ άλλων, τόσο ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών όσο και ο Δικηγορικός Σύλλογος Σερρών.

Βασικά ζητήματα

Με βάση τη ΣτΕ Ολ 148/2024, η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος δεν παραβιάζει τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5 (αρχή της ισότητας και της φορολογικής ισότητας¹, η οποία αναλύεται στην αρχή της καθολικότητας και την αρχή της φορολογικής δικαιοσύνης και θεμελιώνει νομικά τη φοροδοτική ικανότητα), 17 (προστασία της ιδιοκτησίας), 25 παρ. 1 εδαφ. δ (αρχή της αναλογικότητας) και 78 (νόμοι φορολογικού περιεχομένου, αρχή της νομιμότητας του φόρου και προσδιορισμός των αναγκαίων στοιχείων για τη φορολόγηση με βάση τη φοροδοτική ικανότητα², μεταξύ άλλων) του Συντάγματος,

VII. Αρθρογραφία

τις αρχές της καθολικότητας και της ισότητας του φόρου, την αρχή της αναλογικότητας και το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ περί του δικαιώματος της περιουσίας και την προστασία της ιδιοκτησίας των υπόχρεων προσώπων. Και τούτο, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τέλους επιτηδεύματος, ήτοι του χαμηλού του ύψους, δεδομένου ότι το τέλος επιτηδεύματος ανέρχεται σε 650 ευρώ ετησίως, της πρόβλεψης εξαιρέσεων στον νόμο και του μαχητού χαρακτήρα του τεκμηρίου, ώστε να απαλλάσσονται οι φορολογούμενοι για τους οποίους προκύπτει ότι δεν έχει πράγματι κτηθεί το αντίστοιχο εισόδημα.

Η εν λόγω απόφαση ήταν μία μάλλον αναμενόμενη απόφαση, δεδομένης της πάγιας νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων για τη συνταγματικότητα των μαχητών τεκμηρίων³, όπως εν προκειμένω το τεκμήριο φοροδοτικής ικανότητας που εισάγεται και για τον μη αυθαίρετο σκοπό επιβολής του τέλους επιτηδεύματος, ο οποίος συνίσταται στη σύλληψη της φορολογητέα ύλης από άσκηση επιτηδεύματος ή ελεύθερου επαγγέλματος⁴, λαμβάνοντας υπόψη και τη δριμεία οικονομική κρίση, η οποία έπληττε τη χώρα κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα, η οποία συνεπαγόταν αυξημένες δημοσιονομικές ανάγκες.

Το γεγονός αυτό αποτελεί, μάλιστα, κατά τη συγκλίνουσα θέση που διατυπώθηκε από κάποιους εκ των δικαστών, σκοπό δημοσίου συμφέροντος, ο οποίος συνίσταται στην ανάγκη εξυγίανσης και βελτίωσης της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας.

Προς αυτή την κατεύθυνση συνηγόρησε εξάλλου και το γεγονός ότι πολύ μεγάλος αριθμός των εν λόγω κατηγοριών φορολογουμένων φαίνεται να δηλώνουν καθαρά κέρδη κάτω του αφορολόγητου ορίου⁵. Σημειώνεται ότι με προγενέστερη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχουν απορριφθεί και άλλες αιτιάσεις κατά του τέλους επιτηδεύματος, όπως για παράδειγμα, ότι αυτό αποτελεί ανταποδοτικό τέλος και όχι φόρο⁶.

Περαιτέρω, το Συμβούλιο της Επικρατείας συνεκτίμησε ιδιαίτερα και το γεγονός ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι μισθωτοί βρίσκονται σε όλως διαφορετικές συνθήκες όσον αφορά την ανάγκη σύλληψης φορολογητέας ύλης ως προς το φόρο εισοδήματος και για το λόγο αυτό έκρινε ότι δεν παραβιάζεται η αρχή της ισότητας ενώπιον των δημοσίων βαρών από την επιβάρυνση με το τέλος επιτηδεύματος μόνο των ελεύθερων επαγγελματιών και όχι των μισθωτών⁷.

VII. Αρθρογραφία

Το ζήτημα αυτό έχει, εξάλλου, τεθεί ιδιαίτερα emphaticά και στο πλαίσιο της συζήτησης για τον πρόσφατο ν. 5073/2023 με τίτλο «Μέτρα για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και άλλες επείγουσες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'/204/11-12-2023), ο οποίος περιλαμβάνει διατάξεις και για την αναμόρφωση του φορολογικού καθεστώτος των ελεύθερων επαγγελματιών και των αυτοαπασχολουμένων με επίκληση της ανάγκης για δίκαιη φορολόγησή τους⁸.

Τέλος, βασικές παράμετροι της νομοθεσίας περί επιβολής τέλους επιτηδεύματος που ελήφθησαν υπόψη για τη διαμόρφωση δικανικής κρίσης από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ήταν τα επιμέρους χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εν λόγω φόρου και ειδικότερα το γεγονός ότι δεν θεσπίσθηκε ως χρονικά περιορισμένο μέτρο ούτε ως μέτρο έκτακτου ή προσωρινού χαρακτήρα, το γεγονός ότι το ύψος του εν λόγω παγίως οριζόμενου τέλους δεν είναι υψηλό, ότι το σχετικό τεκμήριο που εισάγεται είναι σε κάθε περίπτωση μαχητό αλλά και το γεγονός ότι εισήχθησαν και εξαιρέσεις από την επιβολή του για τους οικονομικά ασθενέστερους επιτηδευματίες, κάτι που συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι το επίδικο τέλος δεν επιβάλλεται επί πλασματικού εισοδήματος.

Το αξιοσημείωτο είναι ότι η εν λόγω απόφαση εκδίδεται σε μία χρονική συγκυρία κατά την οποία οι οικονομικές συνθήκες είναι τελείως διαφορετικές σε σχέση με το χρόνο εισαγωγής του επίδικου φορολογικού μέτρου, δεδομένου ότι πλέον η χώρα έχει εξέλθει της μακράς περιόδου οικονομικής κρίσης που την ταλάνιζε. Ωστόσο, και πάλι για το ζήτημα αυτό το Δικαστήριο έκρινε ότι μόνη η θέσπιση ενός φορολογικού μέτρου υπό συνθήκες κρίσης δεν καθιστά άνευ ετέρου αντισυνταγματική τη διατήρησή του όταν βελτιωθούν οι συνθήκες, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι το μέτρο αυτό καθεαυτό δεν παραβιάζει συνταγματικές ή άλλες υπερκείμενες του νόμου διατάξεις και αρχές. Μάλιστα, με βάση τη ΣτΕ Ολ. 148/2024, δεν απαιτείται καταρχήν να δικαιολογείται η ανάγκη επιβολής ή διατήρησης φορολογικού μέτρου, πλην αν, εν όψει της φύσης και της βαρύτητας του φορολογικού μέτρου, τούτο καθίσταται αναγκαίο για τη διαπίστωση της ανάγκης επιβολής του. Και τούτο, διότι ο νομοθέτης είναι καταρχήν ελεύθερος να καθορίζει και να διαμορφώνει τις επιμέρους πτυχές του εθνικού φορολογικού συστήματος στο πλαίσιο της οικονομικής και φορολογικής πολιτικής της κυβέρνησης⁹, εφόσον αυτονοήτως δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και τις υπέρτερης τυπικής ισχύος διατάξεις διεθνών συμβάσεων, όπως η ΕΣΔΑ.

VII. Αρθρογραφία

Εξάλλου, με βάση και τη νομολογία, ο φόρος δεν αποκλείεται να βαρύνει ορισμένο μόνο κύκλο προσώπων ή πραγμάτων, εφόσον πλήττει ορισμένη φορολογητέα ύλη, η οποία, κατ' αυτό τον τρόπο, επιτρέπει την επιβάρυνση του συγκεκριμένου αυτού κύκλου φορολογουμένων βάσει γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων που τελούν σε συνάφεια με το ρυθμιζόμενο θέμα¹⁰. Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι τα κράτη διαθέτουν ευρύτατη εξουσία ως προς τον προσδιορισμό των φόρων και τους τρόπους είσπραξής τους κατ' εκτίμηση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων τους, εξασφαλίζοντας μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του δημοσίου συμφέροντος και των επιταγών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹¹.

Η παραπάνω κρίση του Δικαστηρίου φαίνεται να αναδεικνύει το διαχρονικό αίτημα των φορολογικών διοικήσεων και κατ' επέκταση των κρατών για αποτελεσματική πάταξη της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής και να ευθυγραμμίζεται με αυτό. Παράλληλα, όμως, καταδεικνύεται η δυσχέρεια εντοπισμού και δίκαιης φορολόγησης της φορολογητέας ύλης σε επιμέρους κατηγορίες φορολογουμένων, γεγονός που καθιστά ίσως αναπόφευκτη τη θέσπιση φορολογικών τεκμηρίων στο πλαίσιο μίας ευρύτερης θεώρησης της «αυτονομίας», του «ρεαλισμού» και «εμπειρισμού» του φορολογικού δικαίου¹², παρά το γεγονός, όμως, ότι μία τέτοια πρακτική σίγουρα δεν κατατάσσεται στις βέλτιστες πρακτικές από άποψη φορολογικής πολιτικής. Σε κάθε περίπτωση, αναμένεται ότι η εισαγωγή της τεχνητής νοημοσύνης (“Artificial Intelligence” ή “AI”) στο πεδίο της φορολογίας θα είναι καθοριστικής σημασίας και θα συνεισφέρει σημαντικά στην πραγμάτωση του στόχου αποτελεσματικής συλλογής δημοσίων εσόδων και στην επιβολή φορολόγησης με όσο το δυνατόν πιο δίκαιο τρόπο, με παράλληλη βέβαια πρόβλεψη των κατάλληλων ασφαλιστικών δικλίδων για την πληρέστερη προάσπιση των δικαιωμάτων των φορολογουμένων.

VII. Αρθρογραφία

1. Βλ. Κ. Χρυσόγονος «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002, σελ. 117-118 και 120, ΣτΕ 2153/1989 ΔικΔικ 1990, σελ. 72 επ., ΑΟ 1222/1998, ΕλλΔνη 1994 σελ. 1513, ΑΠ 337/1997 ΝοΒ 1998 σελ. 1244, Κ. Φινοκαλιώτης «Φορολογικό Δίκαιο», εκδ. Σάκκουλα, 1999, σελ. 140, Θ.Π. Φορτσάκης, Α.Ι. Τσουρουφλής, Φορολογικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2022, σελ. 79 επ., Θ. Φορτσάκης, Φορολογικό Δίκαιο, 2003, σελ. 112, ΑΠ 206/1995, ΤοΣ 1996 σελ. 805.

2. Κ. Φινοκαλιώτης- Ν. Μπάρμπας «Δημόσια Οικονομικά Φόροι-Δημόσια Δάνεια», εκδ. Σάκκουλα, 2001, σελ. 64-65.

3. Βλ. ΣτΕ 2527-2531/2013 Ολομ. (Α΄ Δημοσίευση ΝΟΜΟΣ, Λογιστής 2013/1193, ΠειρΝομ 2013/218, Αρμ 2013/1938), σύμφωνα με την οποία «η επιβολή του εν λόγω φόρου βάσει των ως άνω κριτηρίων (χρονικών, τοπικών και πληθυσμιακών), δεν υπερβαίνει τα όρια της κατά τα ανωτέρω διακριτικής ευχέρειας του νομοθέτη να καθορίζει τον ενδεδειγμένο εκάστοτε τρόπο φορολογήσεως διαφόρων κατηγοριών φορολογουμένων και, κατ' ακολουθίαν, δεν παραβιάζει τις προαναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις και αρχές.

Τούτο δε, ενόψει και του ότι η αρχή της φοροδοτικής ισότητας δεν αποκλείει την θέσπιση από τον νομοθέτη ενός ελάχιστου ποσού φόρου, προς σύλληψη διαφεύγουσας φορολογικής ύλης, που μπορεί να καταβληθεί από όλους τους βαρυνομένους με αυτό, λόγω του χαμηλού ύψους του, το οποίο εξευρίσκεται με συναγωγή τεκμηρίων που στηρίζονται σε γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία τελούν σε συνάφεια προς το αντικείμενο της εκάστοτε ρύθμισης και συνάδουν με τα διδάγματα της κοινής πείρας, όπως τα τιθέμενα ανωτέρω, καθόσον, στην περίπτωση αυτή, δεν τίθεται θέμα φοροδοτικής ικανότητας, αφού όλοι οι υπόχρεοι προς καταβολή του φόρου μπορούν, εφόσον συντρέχουν τα κριτήρια του τεκμηρίου, να τον καταβάλουν.». Βλ. και παρατηρήσεις Μ. Διαθεςόπουλου ΠειρΝομ 2013/227, Α. Καϊδατζή Αρμ 2013/1947.

4. Βλ. ΣτΕ 2527-2531/2013 Ολομ., 2563-2566/2015 Ολομ.

5. Βλ. ΣτΕ 2527, 2528, 2530, 2531/2013 Ολομ., σκ. 10, 2529/2013 Ολομ., σκ. 11, 2563/2015 Ολομ., σκ. 17, 2564/2015 Ολομ., σκ. 24, 2565/2015 Ολομ., σκ. 18, 2566/2015 Ολομ., σκ. 16.

VII. Αρθρογραφία

6. Βλ. ΣτΕ 2566/2015 Ολομ. (Α΄ Δημοσίευση ΝΟΜΟΣ, Ε7 2016/425), σύμφωνα με την οποία «Κατόπιν αυτών, τα προβαλλόμενα περί του αντιθέτου με το έγγραφο απόψεων της διοίκησης προς το δικαστήριο, ότι το επίδικο οικονομικό βάρος έχει τον χαρακτήρα ανταποδοτικού τέλους διότι επιβάλλεται για να διατηρούνται σε διαρκή ετοιμότητα οι δημόσιες υπηρεσίες με τις αναγκαίες υλικοτεχνικές υποδομές τους, ώστε να συνεχίσουν να παρέχονται ακωλύτως οι κρατικές υπηρεσίες στα πρόσωπα που ασκούν επιτήδευμα ή ελεύθερο επάγγελμα στη χώρα παρά τις τρέχουσες οικονομικές δυσχέρειες συντήρησης των υπηρεσιών αυτών, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Και τούτο διότι, και αν ακόμη θεωρηθεί ότι οι επιβαρυνόμενοι με το τέλος ωφελούνται από την παροχή δημοσίων υπηρεσιών, στην καλύτερη χρηματοδότηση των οποίων αποβλέπει η είσπραξή του, το όφελος αυτό δεν συνιστά άμεση και ειδική αντιπαροχή προς αυτούς, κατά τρόπο ώστε να αναιρείται ο χαρακτήρας της σχετικής επιβάρυνσης ως φορολογικής, αφού η συνεχής και εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών και μάλιστα η λειτουργία των δικαστηρίων αποτελεί γενική υποχρέωση του κράτους για όλους τους πολίτες (βλ. ad hoc ΣτΕ 2527-2531/2013 Ολομ.).

7. Γεγονός είναι ότι οι μισθωτοί καταβάλλουν φόρο μισθωτών υπηρεσιών, ο οποίος παρακρατείται στην πηγή και αποδίδεται στη φορολογική διοίκηση από τον ίδιο τον εργοδότη που διενεργεί την παρακράτηση. Βλ. ΣτΕ 1880 και 1889/2019 (Ολομ.), με τις οποίες, μεταξύ άλλων, κρίθηκε ότι οι μισθωτοί και οι μη μισθωτοί τελούν υπό «ουσιωδώς διαφορετικές συνθήκες απασχολήσεως και παραγωγής εισοδήματος».

8. Επί του σχετικού νομοσχεδίου, ωστόσο, είχαν διατυπωθεί ενστάσεις περί αντισυνταγματικότητας, μεταξύ άλλων, και από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής στη σχετική Έκθεσή της, η οποία σημειώνει ότι «Πράγματι, κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας, τα έσοδα των μισθωτών χαρακτηρίζονται από σταθερότητα, καθώς προέρχονται από έναν, κατά κανόνα, εργοδότη, ο οποίος δεσμεύεται καθ' όλο το χρονικό διάστημα της απασχόλησής τους σε αυτόν να τους καταβάλλει συγκεκριμένο μισθό, ενώ οι δαπάνες που συνδέονται με την εργασία τους, κατά κανόνα, δεν βαρύνουν αυτούς, αλλά τον εργοδότη τους, σε αντίθεση με τους μη μισθωτούς των οποίων τα έσοδα συναρτώνται από πλήθος παραγόντων (στους οποίους, πάντως, δεν περιλαμβάνεται το ύψος του νομοθετημένου κατώτατου μισθού ή των αποδοχών του υψηλότερα αμειβόμενου απασχολούμενου υπαλλήλου τους (...)). Επιπλέον, αναφέρεται ότι: «(...) σε αντίθεση με τους μισθωτούς, το εισόδημα των μη μισθωτών είναι διαρκώς μεταβαλλόμενο, δεν συναρτάται, καταρχήν, με τους παράγοντες που διαμορφώνουν το ύψος του νομοθετημένου κατώτατου μισθού (άρθρο 134 παρ. 2 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου, π.δ. 80/2022) ή του μισθού του υψηλότερα αμειβόμενου απασχολούμενου υπαλλήλου, ενώ δεν αποκλείεται να είναι και αρνητικό (ζημίες), κυρίως στους τομείς της βιοτεχνίας και του εμπορίου, ενδεχόμενο που αναγνωρίζει και ο φορολογικός νομοθέτης, παρέχοντας τη δυνατότητα μεταφοράς της σχετικής ζημίας και συμψηφισμού της με μελλοντικά κέρδη κατά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος των επόμενων πέντε ετών (άρθρο 27 παρ. 1 ΚΦΕ). Συνεπώς, η επίκληση των διδαγμάτων της κοινής πείρας για τη συναγωγή τεκμηρίου ως προς το ύψος του ελάχιστου καθαρού εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτά ένα φυσικό πρόσωπο βάσει του νομοθετημένου κατώτατου μισθού ή, πολύ περισσότερο, των αποδοχών του υψηλότερα αμειβόμενου απασχολούμενου υπαλλήλου, παρίσταται, ενδεχομένως προβληματική. (...) προβληματισμός δημιουργείται, υπό το φως και της αρχής της ισότητας, από τη μη έκπτωση από το τεκμαρτό αυτό εισόδημα των ασφαλιστικών εισφορών τους (τουλάχιστον των εισφορών της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας, δεδομένου ότι, αν ο ασφαλισμένος δεν επιλέξει ασφαλιστική κατηγορία, κατατάσσεται υποχρεωτικά σε αυτή, κατά το άρθρο 39 παρ. 2 του ν. 4387/2016), δοθέντος ότι οι μισθωτοί δεν φορολογούνται επί του μεικτού, αλλά επί του καθαρού μισθού μετ' έκπτωση των ασφαλιστικών τους εισφορών (άρθρο 14 παρ. 1 περ. δ΄-στ΄ ΚΦΕ).....».

VII. Αρθρογραφία

9. Βλ. και ΣτΕ 2975/2011, 3028/2009, 3485/2007, 3348-9/2005 7μ., 2972, 2974/2001 7μ., 3037/1990.

10. Βλ. ΣτΕ 2527-2531, 3342-3349/2013 Ολ., 1972/2012 Ολ., 2469-2471/2008 Ολ., 2113/1963 Ολ.

11. Βλ. ΣτΕ 532/2015, ΣτΕ 3342-3349/2013 Ολ., 1972/2012 Ολ., 2366-57/2013.

12. Η αποδέσμευση του Φορολογικού Δικαίου από τις κοινές νομικές ρυθμίσεις και έννοιες είναι γνωστή ως «αυτονομία» του δικαίου αυτού. Παρότι διασπά την ενότητα του δικαιικού συστήματος, δικαιολογείται από το ότι το Φορολογικό Δίκαιο ως δημόσιο δίκαιο επιδιώκει την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος με την πρόληψη και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Συναφής προς την αυτονομία είναι η πραγματιστική και ουσιαστική θεώρηση των φορολογητέων καταστάσεων από το Φορολογικό Δίκαιο, που χαρακτηρίζεται ως «ρεαλισμός» του Φορολογικού Δικαίου. Εξάλλου, η φορολογική απεικόνιση των πορισμάτων των οικονομικών επισημών έχει συνήθως στην πράξη, για τη διαμόρφωση των διατάξεων των φορολογικών νόμων, εμπειρικό - πολιτικό χαρακτήρα και τα όργανα της Φορολογικής Αρχής κατά τη λήψη υπόψη της οικονομικής πραγματικότητας για την εφαρμογή και ερμηνεία των φορολογικών νόμων περιορίζονται στην επίκληση των δεδομένων της κοινής πείρας. Βλ. Θ.Π. Φορτσάκης, Α.Ι. Τσουρουφλής, όπ. παρ., σελ. 4 επ. και Ε. Χουρδάκη, Τα τεκμήρια στο φορολογικό δίκαιο, Αναγκαιότητα και Αντινομίες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2018, σελ. 39 επ.

VII. Επισκόπηση αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά

Ελληνική αρθρογραφία

Αθανασάκη Β., Σχολιασμός ΣτΕ Ολ. 148/2024: Συνταγματικότητα και συμφωνία με την ΕΣΔΑ του τέλους επιτηδεύματος, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών, τ. 3/2024, σελ. 307

Λαζαρέτου Θ. Αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ΦΠΑ στην ψηφιακή εποχή, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ 211/2024, Φεβρουάριος, 03/02/2024

Οικονόμου Μ., Μαυρίδης Στ., Συκούδη Ιωαν., Οι διακρίσεις και η ερμηνεία των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας, ΘΕΩΡΙΑ & ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ 3/2024, Μάρτιος (σελ. 209-312), Σελ. 218

Παπαδάκης Ιωαν., Καλαντζής Ν., Πρόταση μεταρρύθμισης της Τελωνειακής Ένωσης - Επανακαθορίζοντας το ρόλο του τελωνείου στην ψηφιακή εποχή, ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΕΤΑΙΡΙΩΝ 3/2024, Μάρτιος Σελ. 235

Πούρνος Αν. Η προτεινόμενη Ευρωπαϊκή Οδηγία COM (2023) 529 για τις ενδοομιλικές συναλλαγές για μια εναρμονισμένη εφαρμογή των Κατευθυντήριων Οδηγιών του ΟΟΣΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ 210/2024, Ιανουάριος, 03/01/2024

Φινοκαλιώτης Δ., Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 2018/2023 - Ανάκληση φορολογικών δηλώσεων: Γενικές αρχές και σύνδεση με το θεσμό της φορολογικής ενδικοφανούς προσφυγής, ΘΕΩΡΙΑ & ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ 1/2024, Ιανουάριος, Σελ. 67

VII. Επισκόπηση αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά

Ξενόγλωσση αρθρογραφία

Arnold, B.J., Earth to OECD: You Must Be Joking – The Subject to Tax Rule of Pillar Two, Bulletin for International Taxation 2024 (Volume 78), No. 2

Bartosiewicz, A., The VAT Treatment of “Reward Crowdfunding”, International VAT Monitor 2024 (Volume 35), No. 2

Cipollini Claudio, 'DAC8 and Extraterritoriality: How to Enforce Compliance for non-EU Operators', (2024), 33, EC Tax Review, Issue 1, pp. 19-32, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/EC+Tax+Review/33.1/ECTA2024003>

de la Feria Rita, 'Non-(Fully) Harmonized Excise Taxes and Irrebuttable Presumptions', (2024), 33, EC Tax Review, Issue 3, pp. 98-108, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/EC+Tax+Review/33.3/ECTA2024013>

García Prats, F.A.; Haslehner, W.C.; Kemmeren, E.C.C.M.; Kofler, G.W.; Lang, M.; Nogueira, J.F. Pinto; HJI Panayi, C.; Raventós-Calvo, S.; Richelle, I.; Rust, A., Compatibility with Fundamental Freedoms of a Municipal Surcharge Distinguishing between Residents and Non-Residents for the Purposes of the Applicable Rate – Opinion Statement ECJ-TF 4/2023 on the Decision of the EFTA Court of 4 July 2023 in RS (Case E-1/22), European Taxation 2024 (Volume 64), No. 2/3

Geringer Stefanie, 'Article: A Change in the Law or A Guideline from the EU VAT Committee? Evaluating Soft Law Instruments for Clarifying EU VAT Law Through the Lens of Legitimacy', (2024), 52, Intertax, Issue 3, pp. 239-252, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.3/TAXI2024026>

VII. Επισκόπηση αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά

Geringer Stefanie, 'Reconciling Environmental VAT Differentiations With EU State Aid Law', (2024), 33, EC Tax Review, Issue 1, pp. 8-18, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/EC+Tax+Review/33.1/ECTA2024002>

Hoppe, T., The EU Public Country-by-Country Reporting – A Case Study on Tax Risk Assessment, International Transfer Pricing Journal 2024 (Volume 31), No. 2

Krajcуска, F., The Future of Special Individual Income Tax Regimes for Inward Expatriates in the European Union, European Taxation 2024 (Volume 64), No. 2/3

Lammers Jeroen, 'Article: The Case for an EU Cap on Interest on Underpaid Tax: Protecting the Internal Market', (2024), 52, Intertax, Issue 1, pp. 8-23, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.1/TAXI2024002>

Lindenberg Schoueri Pedro Guilherme, Galendi Júnior Ricardo André, 'Tax In History: CFCs and Tax Treaties: Historical Elements for the IIR Debate', (2024), 52, Intertax, Issue 1, pp. 72-82, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.1/TAXI2024007>

Lo Bianco, F., Reflections on the Aim of the DEMPE Concept in Contemporary Transfer Pricing: Delineation, Non-Recognition and Valuation, International Tax Studies 2024 (Volume 7), No. 1

Mosquera Valderrama Irma, 'Article: Throughput Legitimacy of the Peer Review Process of the Four Beps Minimum Standards: A Case Study', (2024), 52, Intertax, Issue 3, pp. 171-189, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.3/TAXI2024025>

Naniwadekar Mihir, 'Article: Analysing BEPS Action 7 in the Context of Agency PEs', (2024), 52, Intertax, Issue 1, pp. 24-37, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.1/TAXI2024003>

VII. Επισκόπηση αρθρογραφίας σε επιστημονικά περιοδικά

Patti, G.F., Interpretative Issues Arising from the Definitions of Permanent Establishments under the GloBE Model Rules, Bulletin for International Taxation 2024 (Volume 78), No. 3

Ángel Sánchez-Sánchez, 'Article: The Double Layer Test versus the VAT Neutrality Principle', (2024), 52, Intertax, Issue 2, pp. 139-153, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/52.2/TAXI2024020>

Schiavello, S.; Rossi, R.; Ratti, C., Supreme Court Rules on Participation Exemption for Cross-Border Capital Gains, European Taxation 2024 (Volume 64), No. 2/3

Velthoven Max, The ATAD GAAR: A Little Older, but are We Wiser?, (2024), 33, EC Tax Review, Issue 3, pp. 109-125, <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/EC+Tax+Review/33.3/ECTA2024014>

Walsh, A.; Moriarty, M.; Hopkins, S.J.; Campbell, S.; Klavsuc, S.; Kelly, K.; Eigbiremolen, O.; Lowry, R.F.; Keane, G.; Lelashvili, A.; Mooney, A.; Cotter, E.; Dennehy, O.; Lawlor, I.; Gozdalik-Coakley, A., AI Assistance in Providing Tax Advice – A Practical Study, European Taxation 2024 (Volume 64), No. 4

Το υλικό αυτό περιέχει αποκλειστικά και μόνο γενικές πληροφορίες και η έδρα Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν δύναται να εκληφθεί ότι δι' αυτού παρέχει συμβουλές ή υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, προτείνουμε ότι οι αναγνώστες θα πρέπει να αναζητήσουν εξειδικευμένες συμβουλές σχετικά με κάθε ειδικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν. Η έδρα Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Φορολογική Πολιτική και Διοίκηση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν αποδέχεται ευθύνη για οιαδήποτε ζημία υποστεί οποιοσδήποτε που βασίσθηκε στο παρόν. Το εν λόγω υλικό απηχεί αποκλειστικά την άποψη των συγγραφέων και σε καμία περίπτωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, τα οποία δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε τυχόν χρήση των περιεχόμενων πληροφοριών.

Στην Έδρα Jean Monnet σεβόμαστε την ιδιωτικότητά σας και δεσμευόμαστε να διασφαλίζουμε το απόρρητο και την εμπιστευτικότητα των προσωπικών σας δεδομένων. Σε συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (679/2016/EE - GDPR), χρειαζόμαστε τη συναίνεσή σας για να σας ενημερώνουμε για τις δραστηριότητες της Έδρας και να σας προσκαλούμε σε εκδηλώσεις, ομιλίες και συνέδρια που διοργανώνει. Μπορείτε να ανακαλέσετε οποτεδήποτε την παραπάνω συναίνεσή σας, καθώς και να ασκήσετε τα δικαιώματα που σας παρέχει η σχετική με τα προσωπικά δεδομένα νομοθεσία.

Νομική Σχολή ΑΠΘ, Πανεπιστημιούπολη, 54124 Θεσσαλονίκη, T: +30 2310 996510, F: +30 2310 995272, E: info@law.auth.gr

© 2024 Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Για να μη λαμβάνετε emails σχετικά με αυτό το θέμα, παρακαλώ όπως αποστείλετε ένα απαντητικό email με τη λέξη “Unsubscribe” στο πεδίο του θέματος.